

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
Internet: <http://www.sglasnik.org>
E-mail: sglasnikrs@blic.net
sgl.finance@blic.net
sgl.oglasia@blic.net

Четвртак, 11. јун 2009. године
БАЊА ЛУКА
Број 49 Год. XVIII

Жиро-рачуни: НЛБ Развојна банка а.д.
Бања Лука 562-099-00004292-34
Volksbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
Нова бањалучка банка АД Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39

987

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ХРАНИ

Проглашавам Закон о храни, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесетој сједници, одржаној 14. маја 2009. године - а Вијеће народа 26. маја 2009. године потврдило да усвојеним Законом о храни није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-521/09
2. јуна 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др **Рајко Кузмановић**, с.р.

ЗАКОН

О ХРАНИ

1 - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се права и одговорности надлежних органа у вези са храном и храном за животиње произведене у Републици Српској или увезене и стављене у промет у Републици Српској, основ и општи захтјеви за висок ниво заштите, хигијене, квалитета и здравствене исправности хране и хране за животиње, те обавезе субјеката у пословању са храном и пословању са храном за животиње, о питањима хигијене и здравствене исправности хране и хране за животиње.

Члан 2.

(1) Овај закон примјењује се на све фазе производње, прераде, складиштења и дистрибуције хране за исхрану људи и хране за исхрану животиња.

(2) Одредбе овог закона не примјењују се на примарну производњу, припрему и складиштење хране која није намијењена стављању у промет, односно намијењена за личну потрошњу у домаћинству.

Члан 3.

Циљеви овог закона су да се обезбиједи:

- висок ниво заштите живота и здравља људи,
- заштита интереса потрошача, укључујући начело добре произвођачке праксе и свјесности у промету храном,
- заштита здравља и добробити животиња, као и здравља биља и заштита животне средине,

- општи захтјеви о квалитету хране,
- општи захтјеви заштите за означавање географског поријекла и традиционалног угледа хране,
- основни захтјеви који се односе на декларисање хране и хране за животиње,
- општи услови стављања хране и хране за животиње у промет, основни услови стављања у промет нове хране,
- организација обављања контроле хране и хране за животиње, укључујући традиционалне производе са циљем обезбјеђења функционалног тржишта Републике,
- успостављање мреже овлашћених испитних лабораторија и референтних лабораторија и
- управљање кризом и хитним случајевима.

Члан 4.

(1) У смислу овог закона, храна је свака материја или производ, прерађен, дјелимично прерађен или непрерађен, а намијењен да га људи употребљавају или се може претпоставити да ће га људи употребљавати.

(2) Појам хране подразумијева и пиће, жвакаћу гуму, као и све друге хранљиве материје које се уграђују у храну за вријеме производње, припреме или обраде.

(3) Појам хране обухвата и воду, и то:

а) воду која служи за јавно снабдијевање становништва као вода за пиће,

б) воду која се употребљава или уграђује у храну током њене производње, припреме или обраде и

в) минералну и изворску воду упаковану у оригинално паковање.

(4) Појам хране не обухвата:

а) храну за животиње које не производе храну или се не употребљавају за производњу хране,

б) живе животиње, осим ако су припремљене за стављање у промет као храна,

в) биљке прије жетве, бербе или убирања плодова,

г) лијекове и медицинске производе дефинисане посебним прописом,

д) козметичке производе дефинисане посебним прописом,

ђ) дуван и дуванске производе дефинисане посебним прописом,

е) наркотице или психотропне материје и

ж) резидуум и контаминанте, као и природне састојке биљног и животињског поријекла који штетно дјелују на здравље људи.

Члан 5.

Појмови који се користе у овом закону имају следеће значење:

а) прописи о храни су овај закон, прописи донесени на основу овог закона, као и остали закони и подзаконски прописи који се односе на хигијену, квалитет и здравствену исправност хране, а обухватају све фазе производње, прераде и дистрибуције хране, као и хране за животиње које производе храну или се употребљавају за производњу хране,

б) пословање са храном је пословни поступак предузет ради остваривања добити или без добити, јавни или приватни и у саставу којег се извршавају послови у вези са сваком фазом производње, прераде, складиштења, транспорта или дистрибуције хране,

в) субјекат у пословању са храном је свако физичко и правно лице, регистровано за обављање одређених дјелатности у вези са пословањем са храном, одговорно за обезбјеђивање несметаног спровођења прописа о храни унутар дјелатности коју обавља,

г) храна за животиње је свака материја или производ, укључујући и додатке храни за животиње, прерађен, дјелимично прерађен или непрерађен, а намијењен је исхрани животиња које производе храну или се употребљавају за производњу хране,

д) пословање са храном за животиње је пословни поступак предузет ради стицања добити или без добити, јавни или приватни, у саставу којег се извршавају послови у вези са сваком фазом производње, прераде, складиштења, транспорта или дистрибуције хране за животиње,

ђ) Централни регистар је евиденција о субјектима у пословању са храном, објектима за производњу, прераду и складиштење хране, објектима за примарну производњу хране и одобреним објектима,

е) стављање у промет је држање хране или хране за животиње ради продаје, укључујући и понуду за продају, те продају или било који други облик преноса без обзира на то да ли је бесплатан или није, као и све облике дистрибуције и преноса на територију Републике Српске (у даљем тексту: Република),

ж) ризик је претпоставка о могућем штетном дјеловању хране на здравље људи, анализа ризика је процес који се састоји од три међусобно повезане фазе: процјене ризика, управљања ризиком и обавјештавања о ризиком, а процјена ризика је научно заснован поступак састављен од четири фазе: идентификовања опасности, карактеризације опасности, процјене изложености и карактеризације ризика,

з) управљање ризиком је процес којим се процјењују и успоређују различите могућности поступања надлежних органа у вези са ризиком у сарадњи учесника, цијенећи процјену ризика и све битне чиниоце, ако је потребно и процес одабирања одговарајућих превентивних и контролних мјера,

и) обавјештавање о ризику представља интерактивну размјену информација и мишљења током цијелог поступка анализе ризика, а у вези са опасностима и ризицима, са ризиком повезаним чиниоцима и претпоставкама, између процјењивача ризика, надлежних органа, потрошача, произвођача хране и хране за животиње, научних заједница и свих заинтересованих субјеката, узимајући у обзир налазе при оцјени ризика, као и основе за доношење одлуке приликом управљања ризиком,

ј) опасност је биолошки, хемијски или физички чинилац у храни и храни за животиње или стање хране и хране за животиње, који могу да изазову штетно дјеловање на здравље људи и животиња,

к) сљедивост (праћење) је могућност праћења хране, хране за животиње, животиња које служе за производњу хране, сировина или супстанци намијењених за храну или за које се сматра да ће бити уграђене у храну или храну за животиње, кроз све фазе производње, прераде и дистрибуције,

л) фаза производње, прераде и дистрибуције је свака фаза, укључујући увоз, примарну производњу, прераду,

складиштење, транспорт, продају или снабдијевање крајњег потрошача храном и гдје је то у вези, увоз, производња, израда, складиштење, транспорт, дистрибуција, продаја хране за животиње, као и снабдијевање храном за животиње,

љ) примарна производња је производња и узгој примарних пољопривредних производа у производњи биља, сточарству и риболову укључујући жетву и убирање плодова, мужу и узгој животиња прије клања, лов и риболов, пчеларство, те сакупљање самониклих плодова и биљака,

м) крајњи потрошач је свако лице које набавља храну за властите потребе, конзумира је,

н) службена контрола је контрола коју спроводе надлежни органи над хигијеном, квалитетом и здравственом исправношћу хране и хране за животиње ради утврђивања испуњености услова из прописа о храни,

њ) здравствена исправност хране представља потврду чињеница да храна неће проузроковати штетно дјеловање на здравље људи ако је произведена и припремљена у складу са њеном намјеном,

о) здравствена исправност хране за животиње подразумева нешкодљивост хране за животиње за здравље животиња због присуства одређених биолошких, хемијских и физичких материја у храни за животиње,

п) храна животињског поријекла намијењена исхрани људи подразумева: месо, млијеко, рибу, ракове, шкољкаше, мед и јаја, као и производе за чију се производњу, по прописима о квалитету тих производа и технолошким поступцима, као основне сировине користе месо, млијеко, риба, ракови, шкољкаши, мед и јаја,

р) хигијена хране подразумева спровођење мјера неопходних за контролу опасности и обезбјеђење исправности хране за људску употребу у складу са њеном намјеном,

с) контаминант (штетна материја) је хемијска, биолошка, радиолошка и физичка материја штетна по здравље људи, која није намјерно додата храни, а њено присуство у храни је посљедица поступака током производње (укључујући поступке извршене током узгоја усјева и животиња, те примјене ветеринарских лијекова), прераде, третирања, транспорта, дистрибуције, услуживања, као и посљедица еколошке загађености,

т) резидуум (заостала материја) је заостала биолошка и хемијска материја која се користи у дозвољеним количинама и одређеним периодима примарне производње хране, као и остатак њихових метаболита и продукта њихове разградње изузимајући прехранбене адитиве,

ћ) прехранбени адитив подразумева материју која се без обзира на њену хранљиву вриједност не користи као храна, нити је типичан састојак хране али се додаје храни због технолошких и органолептичких особина у току поступка производње, прераде, припреме, паковања, транспорта и чувања хране,

у) додатак храни за животиње је свака материја која је додата храни за животиње, а може утицати на особине хране за животиње као и на квалитет узгоја животиња које производе храну или се користе за производњу хране намијењене за исхрану људи,

ф) квалитет хране сачињавају укупне карактеристике хране које је чине способном да задовољи захтјеве крајњег потрошача,

х) декларисање (означавање) је навођење података о производима који су значајни за купца, на амбалажи, на оригиналном паковању, наљепници, проспекту или на други начин, на самом производу или уз производ, а нарочито података као што су: назив производа, или марка производа ако постоји, подаци о произвођачу, подаци о саставу и карактеристикама квалитета производа, начину употребе и чувању производа и року употребе,

ц) предмети који долазе у непосредни контакт са храном јесу опрема, уређаји, прибор, посуђе и амбалажа који се користе у производњи и пословању са храном,

ч) нова храна је храна или састојци хране који се до сада нису значајније употребљавали за исхрану људи у Републици и Босни и Херцеговини (у даљем тексту: БиХ),

ц) храна за посебне прехранбене намјене, дијететска храна намијењена је исхрани дојенчади и мале дјеце, лица код којих је измијењен или поремећен нормалан процес метаболизма, исхрани лица код којих је потребно постићи одређено дејство употребом хране посебног састава или посебног начина производње са измијењеним физичким, хемијским, биолошким и другим особинама и

ш) безбједна храна је храна која није штетна по здравље људи и која је произведена, припремљена и дистрибуисана у складу са прописима у погледу хигијене хране, њеног квалитета и здравствене исправности.

II - ОПШТИ ПРИНЦИПИ

Члан 6.

(1) Прописи о храни имају за циљ да обезбиједи највећи степен заштите здравља људи, укључујући све поступке у производњи и промету хране, заштиту здравља животиња и заштиту животне средине.

(2) Прописи из става 1. овог члана укључују одговорност свих заинтересованих у процес производње и промет хране (надлежни органи) и обухватају све научно доказане међународне стандарде.

Члан 7.

(1) Да би се постигао висок ниво заштите живота и здравља људи, мјере које се примјењују у складу са прописима о храни заснивају се на процјени ризика, осим када то није примјерено условима или природи саме мјере.

(2) Процјена ризика заснива се на расположивим научним доказима, а обавља се на објективан, независан и транспарентан начин.

Члан 8.

Ризиком управљају и обавјештења о њему дају овим законом и другим прописима одређени надлежни органи да би надлежна министарства и Институт и други субјекти у пословању са храном и храном за животиње, као и друге надлежне институције и заинтересовани субјекти добили правовремену, тачну, објективну и свеобухватну информацију о опасностима и ризику у вези са храном и храном за животиње.

Члан 9.

Управљање ризиком заснива се на резултатима процјене ризика и другим факторима важним за случај који се разматра у начелу предострожности, да би се обезбиједило да превентивне и контролне мјере предузете ради смањења, уклањања или избјегавања ризика за здравље људи који конзумирају храну буду примјерене и ефикасне.

Члан 10.

(1) Ако се у посебним околностима након процјене расположивих информација утврди могућност штетног дјеловања хране на здравље људи, без довољно научних података и информација за објективну процјену ризика, могу се предузети привремене мјере управљања ризиком, ради обезбјеђења високог степена заштите здравља у Републици, које се примјењују до добијања нових научних информација неопходних за објективну процјену ризика.

(2) Мјере из става 1. овога члана морају бити примјерене тако да не ограничавају промет хране више него што је то потребно, уз претпоставку техничке и економске изводљивости мјера и других фактора битних за случај који се разматра.

(3) Предузете мјере морају поново да се размотре у разумном року у зависности од природе идентификованог ризика по живот и здравље људи и врсте стручних информација потребних за разрјешење научних недоумица, а за спровођење свеобухватније процјене ризика.

Члан 11.

(1) Интерес потрошача мора да се обезбиједи до највишег нивоа заштите.

(2) Субјекти у пословању храном обавезни су да крајњем потрошачу обезбиједи информације које дају могућност избора производа, на начин који неће довести потрошача у заблуду у погледу састава, квалитета и намјене производа.

(3) У смислу става 1. овог члана забрањена је:

а) производња и дистрибуција здравствено неисправне и хране неприкладне за стављање у промет,

б) неправилно спровођење поступка у пословању храном и довођење у заблуду потрошача,

в) технолошка измјена и изостављање основних састојака карактеристичних за врсту хране,

г) навођење нетачних података на декларацији и обмана потрошача и

д) обавјештавање о храни путем средстава информисања и на друге начине који могу довести потрошача у заблуду о квалитету хране и њеној здравственој исправности.

Члан 12.

(1) Ако постоји основана сумња да би храна или храна за животиње могла представљати ризик по здравље људи или животиња, надлежни органи су дужни да обавијесте јавност о природи ризика по здравље људи и животиња.

(2) Обавјештење из става 1. овог члана мора да садржи податке о храни или храни за животиње, односно врсти хране или хране за животиње, ризику који она представља, као и мјере које се предузимају или ће се предузети да би се спријечио или уклонио ризик.

Члан 13.

Током припреме, израде, оцјене и измјене прописа о храни, потребно је спровести јавне расправе, уз непосредно или посредно учешће свих заинтересованих субјеката.

Члан 14.

О безбједности хране и хране за животиње на територији Републике, у оквиру својих овлашћења, брину се субјекти уписани у Централни регистар и други субјекти надлежни за безбједност хране и хране за животиње.

Члан 15.

У остваривању безбједности хране и хране за животиње у Републици сви органи и субјекти на које се овај закон односи одговорни су за сваку активност, као и непредузимање мјера из области безбједности хране и хране за животиње, у складу са прописима о храни.

Члан 16.

Међународне обавезе у области безбједности хране извршавају се у складу са директивама међународних институција - Директива Савјета 92/59/ЕЕС од 29. јуна 1992. године, Споразумом о примјени санитарних и фитосанитарних мјера (SPS Agreement), међународним конвенцијама и другим међународним споразумима и размјењују се информације са свим организацијама одговорним за безбједност хране.

III - ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ХРАНЕ

Члан 17.

(1) Храна је здравствено исправна ако не може изазвати штетне утицаје на здравље људи, ако је произведена, припремљена и употријебљена у складу са својом намјеном.

(2) Забрањено је стављање у промет хране која није здравствено исправна.

(3) Храна је здравствено неисправна ако је штетна по здравље људи и неприкладна за људску употребу.

Члан 18.

(1) При одлучивању да ли је нека храна здравствено неисправна, узимају се у обзир:

а) услови у свакој фази производње, прераде, дистрибуције и чувања хране, као и припреме и начина конзумирања хране од потрошача, у складу са њеном намјеном и

б) информације које су доступне потрошачу, укључујући и податке на декларацији, а које се односе на спречавање специфичних штетних дјеловања појединих врста или категорија хране на здравље људи.

(2) Штетност хране по здравље људи утврђује се на основу:

а) могућих непосредних или посредних, краткорочних или дугорочних штетних утицаја те хране по здравље потрошача, као и могућих утицаја на здравље будућих генерација,

б) могућих кумулативних токсичних дјеловања и

в) посебне здравствене осјетљивости специфичне категорије потрошача када је храна намијењена тој категорији потрошача.

(3) Када се утврди да храна није здравствено исправна, као дио једне производне партије, серије или пошиљке исте хране по врсти и категорији, сматра се да сва храна у тој производној партији, серији или пошиљци није здравствено исправна, осим ако се лабораторијском анализом утврди да је остатак производне партије, серије или пошиљке безбједан.

Члан 19.

(1) Храна се сматра штетном по здравље људи ако:

а) садржи патогене микроорганизме или паразите и њихове излучевине (бактеријске токсине, микотоксине, хистамин и сличне материје) или друге микроорганизме, паразите и штеточине који могу штетно утицати на здравље људи или ако их садржи изнад дозвољене вриједности,

б) садржи природне токсине или друге природне токсичне материје које могу штетно утицати на здравље људи или ако их садрже изнад дозвољених вриједности,

в) садржи прехранбене адитиве који се не смију додати одређеној врсти хране или ако је количина прехранбених адитива присутних у храни изнад дозвољених вриједности,

г) садржи пестициде, метале, лијекове и друге медицинске производе, као и остале супстанце које могу штетно утицати на здравље људи или ако их садрже изнад дозвољених вриједности,

д) садржи радионуклиде изнад одређене границе или је озрачена изнад границе дозвољене прописима о храни,

ђ) амбалажа садржи микроорганизме или друге материје које могу штетно утицати на здравље људи или ако их садрже изнад дозвољене вриједности;

е) потиче од угинулих животиња или од животиња оболелих од болести које могу штетно утицати на здравље људи и

ж) због свог састава и других особина могу штетно утицати на здравље људи.

(2) Храна се сматра неприкладном за људску употребу ако:

а) су органолептичка својства хране измијењена због хемијских, физичких, микробиолошких или других процеса тако да она није прикладна за исхрану људи,

б) садржи и друге сировине, додатке и материје које токсиколошки нису провјерене и сигурне за исхрану људи,

в) је амбалажа неприкладна и има оштећења која могу проузроковати хемијске и микробиолошке промјене у границама већим од дозвољених,

г) садржи примјесе и механичка оштећења и

д) храна нема означен рок употребе, односно ако је рок употребе нејасно означен или је истекао.

IV - КВАЛИТЕТ ХРАНЕ

Члан 20.

(1) Субјекти у пословању храном дужни су да у свим фазама производње и промета обезбиједи прописани квалитет хране, а за храну за коју нису прописани услови квалитета морају бити испуњени услови у погледу здравствене исправности.

(2) Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: министар) доноси правилник којим прописује услове и поступак утврђивања квалитета хране, ради:

а) заштите интереса потрошача,

б) обезбјеђења потрошачу квалитетног избора хране за потрошњу и

в) заштите интереса произвођача.

(3) Прописима из става 2. овог члана утврђују се захтјеви који се односе на:

а) обавезе субјеката у пословању са храном, а у вези са њеним квалитетом,

б) класификацију, категоризацију и назив производа,

в) физичка, хемијска и физичко-хемијска и органолептичка својства као и састав хране,

г) физичка, хемијска, физичко-хемијска и органолептичка својства сировина, врсту и количину сировина, додатака и адитива који се користе у производњи и преради хране,

д) методе узимања узорака и испитивања квалитета хране,

ђ) издавање овлашћења оцјењивачима органолептичких својстава хране за одређене производе,

е) елементе битних технолошких поступака који се примјењују у производњи и преради хране,

ж) паковање и декларисање и

з) додатне захтјеве за означавање хране.

Члан 21.

Храна негодоварајућег квалитета је:

а) храна која не задовољава прописане услове квалитета,

б) негодоварајуће, непотпуно или непрописно декларисана храна и

в) неовлашћено коришћење туђе робне марке, назива и жига произвођача при обиљежавању хране.

V - ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР

Члан 22.

(1) Производњом и прометом хране и хране за животиње може се бавити правно лице, предузетник и физичко лице (пољопривредни произвођач), који су уписани у Централни регистар, који води Министарство.

(2) У Централном регистру воде се и подаци о регистрованим објектима.

(3) Објекти који се користе у примарној производњи хране, производњи, преради и складиштењу хране морају бити уписани у Централни регистар из става 2. овог члана.

(4) Објекти који се користе у припремању, обради или преради на малопродајном мјесту укључујући покретне просторе (у кругу тржнице, школе, здравствене установе) морају се регистровати у Министарству, односно Министарству здравља усклађено са надлежностима у прописивању општих или специфичних услова хигијене хране из члана 26. овог закона.

(5) Ради уписивања у евиденцију из става 4. овог члана надлежни органи управе, након доношења рјешења о испуњавању услова утврђених одговарајућим прописом, дужни су да примјерак рјешења доставе надлежном министарству.

(6) У објектима који подлијежу поступку одобравања не може се почети дјелатност без одобрења које се прибавља на основу налаза стручне комисије, која провјерава испуњеност прописаних услова.

(7) Министар за сваки објекат из ст. 3. и 4. овог члана, који је уписан у Централни регистар, осим за објекте који се користе у примарној производњи хране, доноси рјешење о упису и додјељује регистарски број.

Члан 23.

(1) Подаци у Централном регистру су јавни.

(2) Централни регистар се води у електронској форми и може се повезивати са другим базама и регистрима Министарства, односно са регистром Министарства здравља.

(3) Министар доноси правилник којим прописује садржај и начин вођења Централног регистра.

(4) Правно лице, предузетник и физичко лице брише се из Централног регистра ако донесе одлуку о престанку обављања одређене дјелатности за које је уписан у Централни регистар и ако престане испуњавати услове из члана 22. овог закона, односно услове прописане посебним прописима.

(5) За објекте који подлијежу поступку одобравања из члана 22. став 6. овога закона министар именује стручну комисију.

(6) Висину трошкова рада комисије из става 5. овога члана одређује министар, а трошкове сноси подносилац захтјева и уплаћује их на рачун јавних прихода Републике.

VI - ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ СУБЈЕКТА У ПОСЛОВАЊУ СА ХРАНОМ

Члан 24.

(1) Субјекти у пословању са храном у свим фазама производње и промета хране и хране за животиње којим управљају обавезни су да обезбиједи да храна испуњава услове из прописа о храни, као и да докажу испуњеност тих услова.

(2) За штету по здравље људи насталу конзумирањем здравствено неисправне хране, која је стављена у промет одговарају субјекти у пословању са храном у свим фазама њене производње, прераде, дистрибуције и продаје.

Члан 25.

(1) У свим фазама производње, прераде и дистрибуције хране мора бити обезбијеђена сљедивост.

(2) Субјекат у пословању храном дужан је да идентификује сваки други субјекат од којег набавља и којем испоручује храну и која као репроматеријал служи за даљу производњу хране, или било коју супстанцу која се додаје или се очекује да ће бити уграђена у храну.

(3) Субјекат из става 2. овог члана дужан је да успостави систем и процедуре које обезбијеђују транспарентност података о сљедивости.

(4) Храна која се ставља у промет у Републици, или за коју постоји вјероватноћа да ће бити стављена у промет, мора да буде на одговарајући начин евидентирана, декларисана и означена ради идентификације да би се обезбиједила могућност њене сљедивости.

(5) Субјекти у пословању храном дужни су да податке из става 2. овог члана чувају три године и на захтјев надлежних органа благовремено их учине доступним.

Члан 26.

(1) Субјекти у пословању са храном у примарној производњи обавезни су да обезбиједи системско спровођење општих и специфичних услова хигијене хране које утврђује Министарство, на основу посебних прописа.

(2) Министар доноси правилник којим прописује услове за системско спровођење општих и специфичних услова хигијене за нову храну, храну биљног и животињског

ског поријекла и за друге врсте хране, које морају испуњавати субјекти из става 1. овог члана.

(3) Субјекти који послују са храном у малопродајним објектима, укључујући складиштење, прераду, дораду и припрему хране у малопродајним и угоститељским објектима дужни су да обезбиједи системско спровођење општих и специфичних услова хигијене хране које прописује министар, уз прибављено мишљење Министарства здравља и Министарства трговине и туризма.

Члан 27.

(1) Ако субјекат у пословању са храном, када храна није под његовом непосредном контролом, основано сумња или утврди да је у било којој фази производње и промета настала повреда прописаних услова о безбједности хране, дужан је да одмах о томе обавијести Министарство здравља.

(2) Ако је храна из става 1. овог члана дошла до потрошача, субјекат у пословању са храном дужан је да на ефикасан начин информиса потрошача о разлогу повлачења хране и, уколико је потребно, захтијева враћање хране која је већ испоручена, ако се другим мјерама не може обезбиједити одговарајући ниво заштите здравља.

(3) Субјекат у пословању са храном одговоран за промет у малопродајној или дистрибутивној дјелатности која нема директног утицаја на амбалажу, декларисање и здравствену исправност дужан је да почне повлачење хране која не задовољава прописане услове здравствене исправности одмах по пријему обавјештења о томе.

(4) У случају из става 3. овог члана, субјекат у пословању са храном дужан је да пружи информације које се односе на сљедивост хране.

(5) Ако субјекат у пословању са храном основано сумња или утврди да храна коју је ставио у промет може бити штетна по здравље људи, обавезан је да хитно о томе, као и о предузетим мјерама којима се унапријед спречава ризик по потрошача, обавијести Министарство, односно Министарство здравља.

(6) Субјекат у пословању са храном обавезан је да сарађује и не смије да спречава било које лице да сарађује са надлежним тијелима у мјерама предузетим ради смањивања ризика који потиче од хране коју стављају у промет или која је већ стављена у промет.

Члан 28.

(1) Субјекат у пословању са храном, осим субјеката који се баве примарном производњом, дужан је да успостави и спроводи редовне контроле хигијенских услова производње у сваком објекту под његовом контролом, спровођењем превентивног поступка самоконтроле у складу са Принципима система анализе опасности и критичних контролних тачака (у даљем тексту: системи анализе).

(2) Субјекат у пословању са храном који се бави примарном производњом дужан је да успостави и спроводи редовне контроле хигијенских услова производње у сваком објекту под његовом контролом, спровођењем превентивног поступка самоконтроле у складу са добром производачком праксом.

(3) Субјекти у пословању са храном дужни су да, у складу са захтјевима редовне контроле здравствене исправности и квалитета хране, обезбиједи редовну дневну, седмичну и мјесечну контролу у властитој лабораторији или лабораторији овлашћеној за ту врсту испитивања.

(4) Трошкове редовних контрола сноси субјекат у пословању са храном.

(5) Ако резултати самоконтроле на основу система анализе открију постојање ризика по здравље људи или да храна не задовољава прописане захтјеве здравствене исправности, субјекат је обавезан да предузме мјере у складу са чланом 26. овог закона.

(6) Министар, уз прибављено мишљење Министарства здравља, доноси правилник којим прописује услове за спровођење система самоконтроле и провјеру усклађености система анализе стандарда у објектима из ст. 1. и 2. овог члана.

(7) Министар, уз прибављено мишљење Министарства здравља, на основу прописа из става 6. овог члана утврђује изузеће од обавеза из става 1. овог члана за одређене субјекте који послују храном, посебно мале субјекте у производњи и дистрибуцији традиционалних производа уз услов да је осигуран потребан ниво хигијене уз спровођење самоконтроле у складу са добром производњачком праксом.

VII - НОВА ХРАНА

Члан 29.

(1) Нова храна подразумијева сљедеће категорије хране:

а) храна и састојци хране са новом или намјерно измијењеном примарном молекуларном структуром,

б) храна и састојци хране који се састоје од микроорганизама, гљива и алги или су изоловани из њих,

в) храна или састојци хране који се састоје од биљака и животиња, минералних и синтетичких материја или су изоловани из њих, осим хране и састојака хране добијених традиционалним начином размножавања или за које је познато да се сигурно могу конзумирати и

г) храна и састојци хране добијени новим технолошким поступком, а која изазива знатне промјене у саставу и структури хране или састојака хране, што утиче на прехранбену вриједност хране, метаболизам или ниво непрехватљивих супстанци за прехрану људи.

(2) Нова храна из става 1. овог члана не смије да:

а) представља опасност за здравље потрошача,

б) ствара заблуду о њеним битним карактеристикама у погледу поријекла код крајњег потрошача,

в) се у прехранбеном смислу разликује од хране или састојака хране која би по својој намјени требало да је замијени и

г) укључује прехранбене адитиве који нису одобрени за употребу у храни и храни за животиње, у складу са посебним прописима.

(3) Министар, уз прибављено мишљење министра здравља, доноси правилник којим прописује услове за производњу и стављање у промет нове хране.

Члан 30.

(1) За прво стављање нове хране у промет у Републици субјекат у пословању са храном мора посједовати одобрење у складу са одредбама овог закона, односно посебних прописа.

(2) Одобрење из става 1. овог члана за нову храну издаје Министарство у складу са прописом из члана 29. став 3. овог закона.

(3) Министарство води евиденцију издатих одобрења за стављање у промет нове хране.

(4) О издатим одобрењима из става 1. овог члана води се посебан Регистар нове хране, чији садржај и начин вођења прописује министар.

(5) Приликом стављања у промет нове хране, укључујући и неупаковану количину хране, субјекат у пословању новом храном обавезан је да субјекту који прима нову храну достави потребне податке који садрже категорију нове хране и о јединственој идентификационој ознаци одређеној међународним стандардом.

(6) Нова храна која се ставља у промет мора поред основних захтјева за декларацију и означавање да садржи и податке о тим својствима из члана 54. овог закона.

Члан 31.

(1) Ако постоје научне претпоставке у погледу штетног дјеловања нове хране на здравље људи Министарство ће уз прибављено мишљење Министарства здравља, забранити њено стављање у промет ради спречавања могућих последица на здравље људи.

(2) Нова храна за коју се докаже да не задовољава захтјеве здравствене исправности прописане овим законом мора се нешкодљиво уклонити у складу са овим законом.

VIII - ХРАНА СА ОЗНАКОМ ТРАДИЦИОНАЛНОГ УГЛЕДА, ПОРИЈЕКЛА И ГЕОГРАФСКОГ ПОРИЈЕКЛА

Члан 32.

(1) Храна може бити означена знаком "традиционални углед", ако је у производњи коришћена традиционална сировина или има традиционални састав, а произведена је или прерађена на традиционални начин, а разликује се по карактеристичним својствима у односу на исту или сличну храну из исте категорије.

(2) Права на додјелу знака "традиционални углед" имају произвођачи и прерађивачи, као и удружења прерађивача и произвођача, независно од правног статуса или састава удружења, који производе и прерађују такву храну.

(3) Подносиоци захтјева за додјелу ознаке "традиционални углед" обавезни су да приложе произвођачку спецификацију за произведену храну.

(4) Министар доноси правилник којим прописује услове и поступке за признавање посебних својстава хране, одобрава произвођачку спецификацију и именује комисије за додјелу ознаке "традиционални углед".

Члан 33.

(1) Храна може да носи име традиционалног назива, поријекла и географског поријекла ако испуњава услове у складу са посебним прописима.

(2) Храна која носи ознаку традиционалног назива, имена и поријекла и географског поријекла, поред општих захтјева за декларисање и означавање из члана 32. овог закона, мора да садржи додатне податке из члана 54. овог закона.

(3) Одредба члана 32. став 1. овог закона не односи се на вина, ароматизована пића, напитке и алкохолна пића.

Члан 34.

(1) Министарство води регистар прехранбених производа са ознаком "традиционални углед".

(2) Начин и садржај вођења регистра прописује министар.

(3) Министарство ће брисати производ из регистра када се установи да производ не задовољава прописане услове.

IX - ОВЛАШЋЕНЕ ИСПИТНЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ И РЕФЕРЕНТНЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ

Члан 35.

(1) Лабораторијска испитивања у области безбједности хране врше лабораторије акредитоване у складу са прописима о акредитацији и овлашћене од Министарства, уз прибављено мишљење Министарства здравља, у складу са посебним прописима.

(2) Лабораторијске анализе узорака из члана 58. овог закона, узетих ради службене контроле хране, спроводе лабораторије овлашћене од Министарства.

(3) Надлежни инспектор узима и означава узорке на прописан начин тако да је обезбјеђена цјеловитост и подобност узорака за предвиђена лабораторијска испитивања и доставља узорке овлашћеној испитној лабораторији.

(4) Средства за лабораторијска испитивања безбједности хране из ст. 1. и 2. овог члана обезбјеђују се из буџета Републике и буџета јединица локалне самоуправе.

(5) Министарство саставља листу испитних лабораторија у којој су означене врста лабораторија и врста анализа за које су оне овлашћене.

(6) Листа из става 5. овог члана објављује се у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Члан 36.

(1) Овлашћене испитне лабораторије из члана 35. овог закона обављају сљедеће дјелатности:

- а) основне дјелатности и
- б) специјализоване дјелатности.

(2) Испитне лабораторије овлашћене за обављање основних дјелатности морају испуњавати услове утврђене прописима о храни и другим посебним прописима.

(3) Министар може прописати и посебне услове које морају задовољавати испитне лабораторије из става 1. овог члана.

(4) Министар, уз прибављена мишљења Министарства здравља и Републичког завода за стандардизацију и метрологију доноси правилник којим прописује поступак утврђивања испуњености услова за рад испитних лабораторија из става 1. овог члана.

(5) Акредитација и овлашћивање испитних лабораторија односи се на поједине анализе, више анализа, као и врсту хране и различите врсте хране.

Члан 37.

(1) Министар, уз прибављено мишљење Министарства здравља, овлашћује једну лабораторију као референтну за одређену врсту испитивања.

(2) Једна лабораторија може бити референтна за више врста испитивања.

(3) Референтне лабораторије морају испуњавати услове утврђене одговарајућим прописима и бити акредитоване.

(4) Референтне лабораторије из става 1. овог члана:

- а) пружају подршку и координишу активности лабораторија у вези са методама анализа које обављају,
- б) организују упоредна испитивања стандардизованих узорака ради уједначавања поступања и праћења стручности овлашћених лабораторија у складу са међународним стандардима,
- в) сарађују са референтним лабораторијама других држава за испитивање за које је овлашћена,
- г) обављају испитивање службеног узорка ради провјере налаза овлашћене лабораторије (суперанализа),
- д) старају се о успостављању јединствених критеријума, метода и стандарда за рад овлашћених лабораторија и
- ђ) обезбјеђују стручну и техничку помоћ надлежним органима за примјену предвиђених планова контроле.

(5) Министарство саставља листу референтних лабораторија у којој су означене врсте анализа за које су овлашћене.

(6) Листа из става 5. овог члана објављује се у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Х - СИСТЕМ БРЗОГ ОБАВЈЕШТАВАЊА И УЗБУЊИВАЊА, ХИТНЕ МЈЕРЕ И УПРАВЉАЊЕ КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА

Члан 38.

(1) На основу овог закона успоставља се систем брзог обавјештавања и узбуњивања о директном или индиректном ризику по здравље чији је узрок храна.

(2) Системом брзог обавјештавања и узбуњивања управља Министарство, односно Министарство здравља, референтне и овлашћене лабораторије.

(3) Министарство, у сарадњи са Министарством здравља, координише, руководи и успоставља систем брзог обавјештавања и узорковања за безбједност хране.

(4) У размјени података са надлежним институцијама у Републици и надлежним институцијама у иностранству успоставља се информациони систем, а министар именује лице за контакт.

Члан 39.

(1) У систему брзог обавјештавања и узбуњивања имају право учешћа и друге заинтересоване земље и међународне организације на основу важећих споразума.

(2) Извјештаји и подаци брзог обавјештавања и узбуњивања који се односе на ризик по здравље и чији је узрок храна морају бити по начелу транспарентности доступни јавности.

Члан 40.

(1) Када Министарство, односно Министарство здравља утврди да је храна озбиљан ризик по здравље људи, здравље животиња или животну средину, као и да се тај ризик не може на одговарајући начин уклонити, министар, односно министар здравља може наредити једну или више хитних мјера.

(2) Сви учесници у смислу брзог обавјештавања и узбуњивања у оквиру своје надлежности обавезни су да обавијесте Министарство, односно Министарство здравља о појави ризика из става 1. овог члана.

(3) Без обзира на поријекло хране, ради реализације задатака из става 1. овог члана, министар предузима сљедеће мјере:

- а) иницира привремену забрану стављања у промет или употребе хране,
- б) одређује посебне услове за предметну храну и
- в) одређује мјере безбједног уклањања хране.

Члан 41.

(1) Када постоје директни или индиректни ризици по здравље људи, здравље животиња, а узрочници су храна или храна за животиње, чије наступање није могуће предвидјети, спровести или уклонити до нивоа прописаних мјера, примјењују се мјере утврђене Планом управљања кризним ситуацијама из области безбједности хране.

(2) План из става 1. овог члана усваја Влада на приједлог Министарства, који припрема у сарадњи са Министарством здравља.

(3) План управљања кризним ситуацијама у области безбједности хране садржи:

- а) сваку врсту ризика који потичу и могу директно или индиректно бити опасни за људско здравље,
- б) процедуре предвиђене за управљање кризним ситуацијама укључујући прописану транспарентност и информисаност и
- в) мјере које се обавезно морају спроводити у случају када другим мјерама прописаним овим законом није могуће управљати кризним ситуацијама.

(4) Планом из става 1. овог члана утврђују се практични поступци потребни за управљање кризом, укључујући организацију кризне јединице у надлежним органима, кадровску пону, стратегију комуникације између Министарства, Министарства здравља и свих надлежних републичких органа, укључујући све субјекте у пословању храном, као и потрошаче.

XI - ХРАНА ЗА ЖИВОТИЊЕ

Члан 42.

(1) Није дозвољено стављати у промет здравствено неисправну храну за животиње.

(2) Храна за животиње сматра се здравствено неисправном за употребу ако штетно дјелује на здравље животиња које производе храну или се употребљавају за производњу хране, као и храна добијена од тих животиња која је здравствено неисправна за људску употребу.

(3) Када храна за животиње не задовољава прописе здравствене исправности у једној производној серији или једној пошиљци, сматра се да је сва храна те серије или пошиљке неисправна, изузев ако лабораторијска анализа докаже супротно.

Члан 43.

(1) Када постоје разлози за сумњу да је храна за животиње здравствено неисправна, Министарство иницира предузимање мјера ограничења стављања хране у промет или њено повлачење из промета.

(2) Министар доноси правилник којим прописује:

а) захтјеве који се односе за здравствену исправност хране за животиње,

б) начин поступања и хигијенске услове у пословању храном за животиње,

в) увођење система самоконтроле, њихову примјену од субјеката у пословању храном за животиње ради здравствене исправности хране за животиње коју стављају у промет,

г) услове у погледу стручности, просторија и опреме, лабораторија за обављање анализа и суперанализа хране за животиње,

д) забрану и ограничења употребе одређених сировина у производњи хране за животиње које потичу из специфичних извора било по врсти животиња, мјесту поријекла, својој природи, накнадној преради или доради као и другим специфичностима и

ђ) друге услове у вези са храном за животиње за које се утврди да су обавезни да би се обезбиједило да храна за животиње задовољава прописе о здравственој исправности.

Члан 44.

На упис у регистар објеката у којима се производи и складишти храна за животиње примјењују се прописи из области ветеринарства.

Члан 45.

Обавезе и одговорности субјеката у пословању храном за животиње односе се на:

а) хигијену, здравствену исправност и квалитет хране за животиње,

б) поступање са храном за животиње ако не испуњава прописане захтјеве безбједности хране,

в) увођење система добре произвођачке праксе у објектима који се баве производњом и прометом хране за животиње и

г) увођење система који омогућава слједивост хране за животиње.

Члан 46.

Лабораторијске анализе узорака узетих ради контроле хране за животиње спроводе лабораторије прописане овим законом.

Члан 47.

За узорке узете ради контроле здравствене исправности и квалитета хране за животиње у потпуности се примјењују одредбе члана 58. овог закона.

Члан 48.

Декларисање хране за животиње мора задовољити опште захтјеве из члана 49. овог закона и прописе које доноси министар.

ХП - ДЕКЛАРИСАЊЕ ИЛИ ОЗНАЧАВАЊЕ И РЕКЛАМИРАЊЕ ХРАНЕ

Члан 49.

(1) Храна која се ставља у промет у Републици мора имати декларацију.

(2) Декларација подразумијева да производи које субјекат у пословању храном ставља у промет у оригинал-

ном паковању морају на омогу, етикети или затварачу имати трговачку ознаку, заштитни знак, назив марке, симбол који се односи на храну, писане ознаке и документацију која прати или се односи на ту храну.

(3) Декларација мора бити означена на једном од службених језика и писама који су у употреби у Републици и мора бити лако уочљива, јасна и читка.

(4) Декларација обавезно мора садржавати слjedeће податке:

а) назив производа и његово трговачко име, ако га производ има,

б) назив (име) и пуну адресу произвођача или оног ко храну пакује,

в) рок трајања,

г) нето количину (маса или запремина) производа,

д) услове чувања хране и упутство за употребу гдје је то потребно,

ђ) листу састојака хране,

е) за модификована својства производа, саставне дијелове и додатке, као и поступак којим је то остварено, уколико храна има таква својства и

ж) за увозне производе, поред назива произвођача, име и адресу увозника и земља поријекла хране.

(5) За храну која није у оригиналном паковању, а пакује се приликом продаје у присуству крајњег потрошача или без њега, примјењују се одредбе прописане овим законом.

(6) За декларисање неупаковане хране одговоран је субјекат у пословању са храном који храну ставља у промет.

Члан 50.

Храна се сматра неприкладном за промет ако не испуњава услове прописане чланом 49. овог закона.

Члан 51.

(1) Подаци на декларацији и начин означавања хране морају бити такви да не доводе потрошача у заблуду у погледу произвођача, карактеристике квалитета хране, састава, количине, трајности, поријекла и начина производње.

(2) Подаци из става 1. овог члана не могу бити такви да храни приписују својства и карактеристике који јој не припадају.

(3) Декларисањем или означавањем и рекламирањем хране забрањено је храни приписивати лековита својства или се позивати на таква својства ако се тиме потрошач доводи у заблуду.

Члан 52.

Министар, уз прибављено мишљење Министарства здравља, доноси правилник којим прописује садржај, начин декларисања или означавања, презентације и рекламирања хране.

Члан 53.

(1) Забрањено је рекламирање алкохолних пића путем штампе, средстава јавног информисања на јавним мјестима, средствима јавног промета, путем књига, часописа, наљепница, календара, плаката, одјевних предмета, спортских манифестација.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, дозвољено је рекламирање вина, пива и воћних вина у складу са посебним прописима.

(3) Одредбе става 1. овог члана не односе се на научне часописе и стручне књиге у којима се објављују информације о својствима алкохолних пића, ако су те информације такве природе да их користе искључиво произвођачи и продајци тих производа.

(4) Одредбе става 1. овог закона не односе се на информисање потрошача о својствима алкохолних пића у објектима у којима се та пића производе или продају.

Члан 54.

(1) Нова храна стављена у промет у Републици, поред основних података из члана 30. овог закона, мора на декларацији садржавати додатне посебне податке, да би потрошачи били обавијештени о свим обиљежјима и својствима хране по којима нова храна или њен састојак више не одговара храни или састојку хране, коју би по својој намјени требало да замијени.

(2) Декларација мора садржавати податке о измијењеним обиљежјима или својствима, као и методу по којем је то својство добијено.

(3) Детаљне услове који се односе на декларисање и означавање нове хране прописале министар, уз прибављено мишљење Министарства здравља.

XIII - КОНТРОЛА И ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 55.

(1) Контрола здравствене исправности и хигијене хране подразумева следеће активности:

- а) инспекцијску контролу,
- б) узорковање и анализу,
- в) преглед декларације, документације и других службених евиденција и
- г) преглед спровођења и ефикасност система самоконтроле објеката на основу провјере, евиденција и документације наведене у члану 28. овог закона.

(2) Контрола хране спроводи се ради провјере поштовања прописа о храни.

Члан 56.

(1) Инспекцијску контролу здравствене исправности и хигијене хране спроводе Републичка управа за инспекцијске послове и инспекције у саставу јединица локалне самоуправе у оквиру својих надлежности.

(2) Инспекцијски органи из става 1. овог члана спроводе контролу на основу овог закона, као и посебних прописа који уређују ову област.

(3) Надзор над храном животињског поријекла у примарној производњи врши ветеринарска инспекција, а надзор над храном биљног поријекла врши пољопривредна инспекција.

(4) Надзор над храном у осталим фазама производње и промета врши здравствено-санитарна инспекција, а надзор над храном животињског поријекла и ветеринарска инспекција.

(5) У вршењу надзора над производњом и прометом хране животињског поријекла здравствено-санитарна инспекција контролише:

- а) трговину на мало месом (осим у месницама) и производима од меса,
- б) коришћење меса и производа од меса за припрему и услуживање јела у угоститељским и другим објектима,
- в) производњу и промет других производа који садрже месо и производе од меса,
- г) трговину на мало рибом и производима од рибе, ракова и шкољки и сродним производима, осим у рибарницама и на тржницама,
- д) коришћење рибе, ракова и шкољкаша и производа од рибе, ракова и шкољкаша и сродних производа за припрему и услуживање јела у угоститељским и другим објектима,
- ђ) трговину на мало производима од млијека, осим на тржницама и пијацама,
- е) коришћење млијека и производа од млијека за припрему и услуживање јела у угоститељским и другим објектима,
- ж) производњу и промет других производа који садрже млијеко и производе од млијека,

з) трговину на мало јајима и производима од јаја, осим на пијацама,

и) коришћење јаја и производа од јаја за припрему и услуживање јела у угоститељским и другим објектима,

ј) производњу и промет других производа који садрже јаја и производе од јаја,

к) трговину на мало медом и производима од меда, осим на тржницама и пијацама и

л) производњу и промет других производа који садрже мед и производе од меда.

(6) У вршењу надзора над производњом и прометом хране животињског поријекла ветеринарска инспекција контролише:

- а) клаонице,
- б) објекте за производњу производа од меса,
- в) трговину на велико месом и производима од меса,
- г) трговину на мало месом у специјализованим продавницама меса (меснице и сл.) и на пијацама и тржницама,
- д) производњу рибе, ракова и шкољкаша и производа од рибе, ракова и шкољкаша и сродних производа (пужеви, жабе),
- ђ) трговину на велико рибом, раковима и шкољкашима и производима од рибе, ракова и шкољкаша и сродних производа,
- е) трговину на мало рибом, раковима и шкољкашима у специјализованим продавницама (рибарницама) и на тржницама и пијацама,

ж) производњу млијека (укључујући и сакупљање и транспорт млијека до објеката за производњу производа од млијека),

з) производњу производа за млијеко (мљесаре и други објекти),

и) трговину на велико производа од млијека,

ј) трговину на мало млијеком и производима од млијека на тржницама и пијацама,

к) производњу јаја и производа од јаја,

л) трговину на велико јајима и производима од јаја,

љ) трговину на мало јајима на пијацама и тржницама,

м) производњу меда и производа од меда,

н) трговину на велико медом и производима од меда и

њ) трговину на мало медом и производима од меда на тржницама и пијацама.

Члан 57.

(1) Инспекцијска контрола здравствене исправности и хигијене хране спроводи се:

а) у складу са обавезама одређеним за процјену ризика када постоји сумња о неиспуњености прописаних захтјева,

б) инспекцијске контроле се обављају без најаве и по претходној извршеној најави,

в) инспекцијски преглед обухвата све фазе прераде, производње и дистрибуције,

г) инспекцијска контрола врши се у оквиру предвиђених мјера овог закона и на основу других прописа, који нису у супротности са овим законом и

д) инспекцијска контрола врши се када постоји сумња о неиспуњености прописаних захтјева.

(2) Инспекцијској контроли која се спроводи ради контроле здравствене исправности и хигијене хране подлијежу:

а) локација објекта, укључујући њихово окружење, хигијена производних објеката, транспортних средстава којим се обавља промет хране, еколошки утицај, а посебно испуњеност услова из чл. 22, 26. и 30. овог закона,

б) запослени у прегледу здравственог и хигијенског стања, као и предмети који су у контакту са храном,

в) технолошка опрема, сировине, полупроизводи, готови производи који се користе за припремање и производњу хране,

г) средства за одржавање чистоће и поступци коришћења и

д) технолошки поступци и нормативни акти који се примјењују у програму и производњи хране.

Члан 58.

(1) У сврху контроле здравствене исправности и квалитета хране за потребе лабораторијских испитивања могу се узети узорци хране (сировина, полупроизвода и готових производа, технолошких додатака и свих других материја које се користе у припреми и производњи хране), као и предмета који долазе у непосредан контакт са храном (узорци, брисеви, амбалаже, прибори, апарати и друго) и средстава за чишћење и одржавање хигијене која се користе у пословању са храном.

(2) Субјекти у пословању са храном обавезни су да за потребе контроле ставе бесплатно на располагање потребну количину хране, предмета и средстава из става 1. овог члана.

(3) Субјекту у пословању са храном чији су производи из става 1. овог члана предмет узимања узорака и анализе мора се омогућити право на додатно стручно мишљење, без довођења у питање обавезе надлежног органа да предузме одговарајуће мјере у случају изненадне опасности.

(4) Субјекту у пословању са храном мора се омогућити довољан број узорака за додатно стручно мишљење, осим када је то немогуће у случају лако кварљиве хране или врло мале количине расположивих материја.

(5) Резултат анализе узорка може се оспорити захтјевом да се изврши суперанализа узорака узетих у исто вријеме на исти начин и испитаних istim методом и у складу са истим законским прописима.

(6) Захтјев из става 5. овог члана подноси се у року од три дана од дана саопштења резултата анализе.

(7) Ако резултат суперанализе није у складу са резултатом анализе, мјеродаван је резултат суперанализе узорака.

(8) Трошкови лабораторијских испитивања здравствене исправности и квалитета хране произведене у Републици у сврху контроле обезбјеђују се из буџета Републике, а за храну која не задовољава прописане захтјеве на основу овог закона или на декларацији наведеним подацима трошкове сноси субјекат у пословању са храном који храну производи или је ставља у промет.

(9) У случају основане сумње да храна није здравствено исправна или да је неодговарајућег квалитета, инспекцијски органи из члана 56. став 1. дужни су да предузму мјере ограничења или забране и повлачења такве хране из промета у складу са овим законом и другим прописима.

XIV - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 59.

(1) Новчаном казном од 10.000 до 30.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

а) ставља у промет нову храну супротно члану 30. став 1. овог закона,

б) декларише или означава храну за животиње супротно члану 48. овог закона и

в) декларише или означава нову храну супротно члану 54. ст. 1. и 2. овог закона.

(2) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 2.000 до 6.000 КМ.

(3) За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 6.000 до 18.000 КМ.

(4) За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном од 1.000 до 3.000 КМ.

Члан 60.

(1) Новчаном казном од 6.000 до 18.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

а) ставља у промет храну супротно члану 17. став 2. овог закона,

б) обавља дјелатности супротно члану 22. став 1. овог закона и

в) обавља радње супротно члану 39. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 1.000 до 3.000 КМ.

(3) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 4.000 до 12.000 КМ.

(4) За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице новчаном од 600 до 1.800 КМ.

Члан 61.

(1) Новчаном казном од 4.000 КМ до 12.000 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:

а) обавља радње супротно члану 24. став 2. овог закона,

б) обавља радње супротно члану 25. овог закона,

в) стави ознаку географског поријекла и изврности супротно члану 33. ст. 1. и 2. овог закона и

г) обавља радње супротно члану 49. овог закона.

(2) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу од 600 до 1.800 КМ.

(3) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се предузетник казном од 3.000 до 9.000 КМ.

(4) За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице новчаном од 400 до 1.200 КМ.

Члан 62.

(1) Новчаном казном од 500 до 1.500 КМ казниће се за прекршај правно лице ако обавља радње супротно члану 26. овог закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 200 до 600 КМ.

(3) За прекршаје из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 300 до 900 КМ.

(4) За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном од 50 до 150 КМ.

XV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 63.

(1) Министар ће у року од годину дана од ступања на снагу овог закона донијети сљедеће подзаконске акте:

а) правилник о условима и поступку утврђивања квалитета хране (члан 20. став 2.),

б) правилник о садржају и начину вођења Централног регистра (члан 23. став 3.),

в) правилник о садржају и спровођењу општих и специфичних услова хигијене хране (члан 26. став 2.),

г) правилник о условима за спровођење система самоконтроле и провјеру усклађености система анализе стандарда у објектима (члан 28. став 6.),

д) правилник о новој храни (члан 29. став 3., члан 30. став 4., члан 54. став 3.),

ђ) правилник о традиционалном и географском поријеклу хране (члан 32. став 4.),

е) правилник о поступку утврђивања испуњености услова за рад испитних лабораторија (члан 36. став 4.),

ж) правилник о храни за животиње (члан 43. став 2.) и
з) правилник о декларисању хране (члан 52.).

(2) Одобрење за стављање у промет нове хране из члана 29. овог закона неће се издавати до доношења прописа из става 1. тачка а) овог члана.

(3) До доношења прописа из става 1. овог члана пријемљиваће се прописи који су били на снази у вријеме доношења овог закона.

Члан 64.

(1) Правно лице и предузетник који се бави производњом и прометом хране и хране за животиње обавезно је да усклади своје пословање са одредбама овог закона, најкасније у року од годину дана од ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно, од става 1. овог члана физичко лице које се бави производњом, прометом хране и хране за животиње дужно је да своје пословање усклади са одредбама овог закона најкасније у року од двије године од ступања на снагу овог закона.

(3) Субјекти из члана 24. овог закона дужни су да у року од шест мјесеци од доношења овог закона поднесу пријаву за упис у Централни регистар.

Члан 65.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-795/09
14. маја 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр **Игор Радојичић**, с.р.

988

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЕНЕРГЕТИЦИ

Проглашавам Закон о енергетици, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесетој сједници, одржаној 14. маја 2009. године - а Вијеће народа 26. маја 2009. године потврдило да усвојеним Законом о енергетици није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-520/09
2. јуна 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др **Рајко Кузмановић**, с.р.

ЗАКОН

О ЕНЕРГЕТИЦИ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се основи енергетске политике Републике Српске, доношење стратегије развоја енергетике, планова, програма и других акта за њено спровођење, основна питања регулисања и обављања енергетских дјелатности, коришћење обновљивих извора енергије и услови за остваривање енергетске ефикасности.

Члан 2.

Циљ овог закона је да заједно са другим законима којима се уређује обављање енергетских дјелатности обезбједи правне претпоставке за сигурно и квалитетно снабдијевање купаца енергијом по начелима конкурентског енергетског тржишта и одрживог развоја, уз ефикасно коришћење енергије и заштити животне средине.

Члан 3.

Термини и дефиниције који се користе у овом закону имају сљедећа значења:

а) енергија - облик енергије који је доступан као комерцијална роба, као што је електрична енергија, топлотна енергија, природни гас, нафта и деривати нафте и биогориво;

б) одрживи развој - развој и примјена технологија за коришћење енергије и енергетских ресурса, који задовољавају данашње потребе не угрожавајући могућност да будуће генерације задовоље своје потребе, првенствено мислећи на очување еколошке равнотеже и исцрпљивање ресурса фосилних горива;

в) обновљиви извори енергије - нефосилни извори енергије који су сачувани у природи и обнављају се у цијелости или дјелимично, као што су енергија водотока, енергија вјетра, неакумулисана сунчева енергија, биомаса, биогориво, гас из депонија, гас из постројења за прераду отпадних вода, биогазови, геотермална енергија и др.;

г) електрична енергија произведена из обновљивих извора енергије је:

1) електрична енергија произведена производним постројењима која користе само обновљиве изворе енергије,

2) дио електричне енергије који из обновљивих извора производе комбинована производна постројења која користе и необновљиве изворе енергије,

3) електрична енергија произведена из обновљивих извора енергије која се користи за пуњење система за акумулацију енергије, али не и енергија добијена коришћењем тих акумулација;

д) сертификат о поријеклу електричне енергије - документ који служи произвођачу електричне енергије да докаже да је електрична енергија која је произведена у његовом постројењу произведена из обновљивих извора енергије или у когенерацији са високим степеном ефикасности и обавезно садржи количину електричне енергије, извор енергије који је коришћен за њену производњу, мјесто и датум производње, као и друге податке који доприносе тачности и поузданости документа;

ђ) сертификат (декларација) за производно постројење - документ који се издаје произвођачу електричне енергије за појединачно производно постројење којим се потврђује да то постројење испуњава прописане услове за истовремену производњу електричне и топлотне енергије са високим степеном ефикасности, или за производњу електричне енергије коришћењем отпада или обновљивих извора енергије на економски примјерен начин усклађен са прописима из области заштите животне средине;

е) гас - природни гас, течни природни гас, течни нафтни гас, испарени течни нафтни гас, биогаз, гас из биомасе, гас из депонија и гас из постројења за прераду отпадних вода;

ж) деривати нафте - течна или гасовита горива добијена прерадом, дорадом нафте, односно дегазолинажом (моторни бензини, дизел горива, све врсте уља за ложење, горива за млазне моторе, петролеј, нафтни кокс, течни нафтни гас и слично);

з) биогориво - текуће или гасовито гориво добивено из биомасе;

и) биомаса - биоразградиви дио производа, остатака и отпада од пољопривреде, укључујући биљне и животињске материје, шумарства и дрвне индустрије, као и биоразградиви дијелови комуналног и индустријског отпада чије је енергетско коришћење допуштено;

ј) производња енергије - физички или хемијски процес прераде енергента или обновљивих извора енергије у електричну, топлотну или друге облике енергије;

к) производња деривата нафте - процеси прераде и обраде нафте или дегазолинаже, којима се добивају течни и гасовити производи - деривати нафте, укључујући и течни нафтни гас;

л) когенерација - истовремена производња електричне и топлотне или механичке енергије у јединственом процесу;

љ) ефикасна когенерација - когенерација која задовољава услове:

1) производњу из когенерацијског постројења које даје уштеду примарне енергије од најмање 10% у односу на референце за одвојену производњу топлотне и електричне енергије и

2) производњу из микро и малих когенерацијских постројења која дају уштеду примарне енергије;

м) дистрибуција - преношење енергије преко дистрибутивне мреже ради испоруке енергије купцима, осим снабдијевања;

н) снабдијевање енергијом - продаја, укључујући и препродају енергије купцима;

њ) сигурност снабдијевања - способност енергетског система да обезбједи крајњем купцу енергију дефинисаног нивоа континуитета и квалитета, на одржив начин и у складу са постојећим стандардима и уговореним аранжманима;

о) снабдијевање енергијом тарифних купаца - куповина и продаја енергије за потребе тарифних купаца;

п) трговина - трговање, посредовање и заступање на тржишту енергије;

р) пренос, односно транспорт енергије - транспорт енергије преносном мрежом ради преузимања енергије од произвођача и из других преносних мрежа и предаје те енергије дистрибутивној мрежи или купцима чији су објекти прикључени непосредно на преносну мрежу;

с) транспорт нафте и деривата нафте другим облицима транспорта - транспорт нафте, односно деривата нафте свим облицима транспорта, осим нафтоводом, односно продуктоводом;

т) Министарство - министарство надлежно за енергетику;

ћ) енергетски субјекат - правно лице или предузетник које обавља једну или више енергетских дјелатности;

у) купац - правно или физичко лице које купује енергију;

ф) неквалификовани (тарифни) купац - купац који купује енергију за сопствене потребе по регулисаним цијенама у складу са тарифним системом;

х) квалификовани купац - крајњи купац који је стекао право да енергију купује по свом избору у складу са прописима којима се уређује тржиште енергије;

ц) јавна услуга - услуга доступна свим купцима и енергетским субјектима на одређеном подручју по прописаним цијенама и према регулисаним условима приступа и коришћења услуге, уважавајући сигурност, укључујући и сигурност снабдијевања, редовност и квалитет услуге, ефикасност коришћења енергије, заштиту околине и спречавање климатских промјена, а која се обавља према начелима јавности рада и уз надзор тијела одређених законом;

ч) обавеза јавне услуге - обавеза енергетских субјеката да одређене енергетске дјелатности обављају као јавне услуге;

џ) енергетска ефикасност - умањење потрошње енергије без пада животног стандарда и квалитета услуга у зградама и производног квалитета и квантитета у индустрији, саобраћају и слично.

II - ЕНЕРГЕТСКА ПОЛИТИКА И ПЛАНИРАЊЕ РАЗВОЈА ЕНЕРГЕТИКЕ

Члан 4.

Енергетском политиком Републике Српске утврђује се приоритети и смјернице развоја енергетског сектора ради остваривања дугорочних циљева, којима се обезбјеђују:

а) сигурно и квалитетно снабдијевање енергијом,

б) дугорочни уравнотежен и одржив развој енергетског сектора у складу са кретањем потрошње енергије,

в) развој енергетске инфраструктуре и увођење савремених технологија обезбјеђењем стабилних и транспарентних услова за улагања у изградњу, реконструкцију и модернизацију енергетских система и њиховог повезивања са системима из окружења,

г) подстицање конкуренције на енергетском тржишту,

д) доступност и материјална приступачност различитих видова енергије грађанима Републике Српске уз истовремену постепену либерализацију енергетског тржишта,

ђ) обезбјеђење услова за стимулисање коришћења обновљивих извора енергије и когенерације,

е) унапређивање енергетске ефикасности, у обављању енергетских дјелатности, али и у потрошњи енергије и

ж) унапређивање заштите животне средине и очувања еколошке равнотеже при производњи, преносу и потрошњи енергије и енергената.

Члан 5.

(1) Енергетска политика и планирање развоја енергетике Републике Српске спроводи се Стратегијом развоја енергетике Републике Српске (у даљем тексту: Стратегија развоја енергетике).

(2) Стратегијом развоја енергетике дефинишу се: дугорочни циљеве развоја појединих енергетских дјелатности, приоритети развоја, утврђивање енергетских потреба Републике Српске, извори и начин обезбјеђивања потребних количина енергије, укључујући дугорочно планирање структуре енергетских извора, учешће обновљивих извора, задати ниво енергетске ефикасности и уштеде енергије, потребна улагања у енергетику, мјере за подстицање и начин обезбјеђења средстава за улагања у обновљиве изворе и когенерацију, мјере и механизми за повећање енергетске ефикасности, унапређивање заштите животне средине и спречавање климатских промјена, подстицање конкуренције и постепена либерализација енергетског тржишта, мјере за обезбјеђивање заштите крајњих купаца, механизми и мјере за заштиту угрожених купаца у условима либерализованог тржишта и други елементи од значаја за остваривање циљева енергетске политике.

(3) Стратегију развоја енергетике доноси Народна скупштина Републике Српске на приједлог Владе Републике Српске (у даљем тексту: Влада) за период од двадесет година.

(4) Стратегија развоја енергетике усклађује се са Просторним планом Републике Српске и економско-развојним плановима Републике Српске.

Члан 6.

Влада доноси акционе планове за спровођење Стратегије развоја енергетике из члана 5. овог закона, којим се утврђује мјере, носиоци активности и рокови реализације енергетске политике, као и начин остваривања сарадње са органима јединица локалне самоуправе на подручју планирања развоја енергетског сектора и сарадње са енергетским субјектима у сектору електричне енергије, гаса и нафте, другим субјектима у Босни и Херцеговини и међународним институцијама.

Члан 7.

Јединице локалне самоуправе дужне су да своје развојне документе усклађују са Стратегијом развоја енергетике.

Члан 8.

На основу Стратегије развоја енергетике, планова и програма јединица локалне самоуправе, енергетски субјекти доносе програме и планове изградње, одржавања и коришћења енергетских објеката, те других потреба у обављању енергетске дјелатности, уважавајући обавезе које произлазе из међународних уговора.

Члан 9.

(1) Влада доноси годишњи енергетски биланс којим се планирају укупна потреба за енергијом, извори и врсте енергије, те начин и мјере за задовољавање тих потреба.

(2) Годишњи енергетски биланс доноси се најкасније до 15. децембра текуће године за наредну годину.

(3) Министар надлежан за енергетику (у даљем тексту: министар) доноси правилник којим се детаљније прописују садржај енергетског биланса, садржај, рокови и начин достављања података које су надлежни органи (републички органи и органи јединице локалне самоуправе) и енергетски субјекти дужни да доставе Министарству ради израде енергетског биланса.

III - ЕНЕРГЕТСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ И ДОЗВОЛЕ

Члан 10.

(1) Енергетским дјелатностима у смислу овога закона сматрају се:

а) производња електричне енергије, дистрибуција електричне енергије, снабдијевање електричном енергијом и трговина електричном енергијом,

б) производња деривата нафте, транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима, транспорт нафте и деривата нафте другим облицима транспорта, складиштење нафте и деривата нафте, трговина нафтом и дериватима нафте,

в) транспорт природног гаса, управљање транспортним системом за природни гас, складиштење и управљање системом за складиштење природног гаса, дистрибуција природног гаса и управљање дистрибутивним системом за природни гас, снабдијевање природним гасом и трговина природним гасом,

г) производња биогорива, складиштење и трговина биогоривом и

д) производња топлотне енергије, дистрибуција и управљање дистрибутивним системом за топлотну енергију, снабдијевање топлотном енергијом и трговина топлотном енергијом.

(2) Под енергетским дјелатностима дистрибуције и снабдијевања природним гасом сматрају се и дистрибуција и снабдијевање течним нафтним гасом, биогасом и гасом из биомасе и другим врстама гаса, уколико се могу технички сигурно транспортовати дистрибутивном мрежом природног гаса.

Члан 11.

Енергетске дјелатности: транспорт и управљање транспортним системом природног гаса, транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима, производња електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца, дистрибуција електричне енергије и природног гаса, снабдијевање тарифних купаца електричном енергијом и гасом и дистрибуција и снабдијевање топлотном енергијом су дјелатности од општег интереса и обављају се у систему обавезе јавне услуге у складу са законом и дозволом за обављање те дјелатности.

Члан 12.

(1) Енергетску дјелатност може обављати правно лице или предузетник који је организован у складу са законом и који поседује дозволу (лиценцу) за обављање те дјелатности на подручју Републике Српске (у даљем тексту: дозвола), ако овим законом није другачије прописано.

(2) Енергетску дјелатност снабдијевања и трговине електричном енергијом или природним гасом може

обављати правно лице или предузетник који поседује дозволу (лиценцу) за обављање те дјелатности на подручју Републике Српске, односно на територији Босне и Херцеговине.

(3) Дозволу из става 1. овог члана обавезни су да посједују енергетски субјекти који обављају једну од следећих енергетских дјелатности:

а) производња електричне енергије у производним објектима снаге преко 1 MW и производња топлотне енергије снаге преко 0,3 MW,

б) производња деривата нафте и биогорива,

в) складиштење нафте, деривата нафте, биогорива и природног гаса,

г) транспорт и управљање транспортним системом природног гаса,

д) транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима,

ђ) дистрибуција, снабдијевање и трговина електричном енергијом,

е) дистрибуција, трговина и снабдијевање природним гасом и

ж) дистрибуција и снабдијевање топлотном енергијом.

(4) Дозвола није потребна за обављање следећих енергетских дјелатности:

а) производња електричне енергије која се производи искључиво за властите потребе или се производи у производним објектима снаге до 1 MW,

б) производња биогорива које се производи искључиво за властите потребе,

в) производња топлотне енергије за властите потребе снаге до 0,3 MW,

г) трговина на велико и мало дериватима нафте,

д) трговина на велико и мало течним нафтним гасом и

ђ) складиштење нафте и деривата нафте који се складиште искључиво за властите потребе.

Члан 13.

(1) Дозволу из члана 12. ст. 1. и 2. овог закона издаје регулаторни орган из члана 15. овог закона.

(2) Дозвола из става 1. овог члана издаје се на захтјев енергетског субјекта за сваку енергетску дјелатност посебно.

(3) Начин, критеријуми и услови издавања и одузимања дозвола прописују се посебним прописима којима се регулише обављање дјелатности у сектору електричне енергије, сектору природног гаса, сектору нафте и деривата нафте, биогорива и сектору топлотне енергије.

Члан 14.

(1) Енергетски субјекат који обавља двије или више енергетских дјелатности или који поред енергетске дјелатности обавља и неку другу дјелатност која се, у смислу овог закона, не сматра енергетском дјелатношћу, дужан је да изврши раздвајање дјелатности у складу са посебним законом којим се регулише обављање те дјелатности.

(2) Раздвајање дјелатности у смислу овог закона може се односити на правно, функционално и рачуноводствено раздвајање, а конкретни захтјев за раздвајање поставља се у зависности од врсте дјелатности, начина обављања дјелатности, услова и начина регулације дјелатности, те енергетског сектора којем припадају, имајући у виду величину, сложеност и организацију сектора, величину и развијеност тржишта.

IV - РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 15.

(1) Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) има свој-

ство правног лица, са правима и обавезама утврђеним овим законом, законима чијим се одредбама уређује обављање појединих енергетских дјелатности и Статутом Регулаторне комисије и уписана је у судски регистар.

(2) Регулаторна комисија је самостална и непрофитна организација, која је функционално независна од републичких органа, енергетских субјеката и корисника њихових производа и услуга, као и од свих других правних и физичких лица.

(3) Сједиште Регулаторне комисије је у Требињу.

Члан 16.

Регулаторна комисија регулише и врши надзор односа на тржишту електричне енергије, гаса и нафте у складу са одредбама овог закона и надлежностима које су јој прописане одредбама закона у сектору електричне енергије, сектору гаса и сектору нафте, водећи рачуна о обезбјеђењу принципа транспарентности, недискриминације, правичности, подстицању конкурентности и заштити крајњих купаца.

Члан 17.

Начин обављања и регулисања енергетских дјелатности из члана 12. став 4., као и обавеза прибављања дозволе за обављање тих дјелатности, а за које, у смислу овог закона, није надлежна Регулаторна комисија, прописују се посебним законом.

Члан 18.

(1) Регулаторну комисију чине предсједник и четири члана Регулаторне комисије, које именује Народна скупштина Републике Српске, на приједлог Владе, а на основу јавног конкурса.

(2) Мандат предсједника и чланова Регулаторне комисије траје пет година.

(3) Ниједно лице не може бити бирано за предсједника или члана Регулаторне комисије више од два мандата.

Члан 19.

(1) Предсједник и члан Регулаторне комисије може бити лице које је држављанин Републике Српске или Босне и Херцеговине и поседује знања и стручност из области техничких наука, економије, права или заштите животне средине.

(2) Лица из става 1. овог члана не могу:

- а) бити у међусобном сродству,
- б) бити лица која су кажњавана за кривична дјела из области привреде и платног промета,
- в) обављати дужности које могу утицати на независност Регулаторне комисије, у складу са њеним етичким кодексом,
- г) бити чланови законодавне, извршне или судске власти, надзорног или управног одбора привредних друштва, банака или осигуравајућих друштва и
- д) обављати и спроводити активности које су у супротности са начелима транспарентности и недискриминације на тржишту енергије у Републици Српској.

Члан 20.

(1) Регулаторна комисија доноси статут и пословник о раду, који морају бити у складу са овим законом и којима се уређују начин рада, начин доношења одлука и других аката, израда нацрта и приједлога прописа и правила, обављање јавних консултација и друго.

(2) Регулаторна комисија доноси етички кодекс усклађен са законом, којим се уређује питање сукоба интереса, као и међународном праксом којим се утврђују сукоб интереса и други етички стандарди за запослене у Регулаторној комисији.

(3) Сва правила, прописи и друга акта из регулаторне надлежности које доноси Регулаторна комисија објављују се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Члан 21.

(1) Сједнице Регулаторне комисије су јавне, осим у одређеним случајевима када је ријеч о повјерљивим информацијама и пословним тајнама, када се поступа у складу са актима Регулаторне комисије.

(2) Појединачни акти којима Регулаторна комисија одлучује у другостепеном поступку, као и акти којима одлучује у поступцима рјешавања спорова између учесника на тржишту енергије објављују се на прописан начин и не подлијежу обавези објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

(3) Документација Регулаторне комисије, извјештаји са расправа и записници су јавни, изузев у случају када је ријеч о повјерљивим информацијама и пословној тајни, и чувају се у складу са актима Регулаторне комисије.

Члан 22.

(1) У случају спријечености предсједника Регулаторне комисије да обавља послове, замјењује га члан кога он овласти.

(2) Регулаторна комисија доноси одлуке већином гласова чланова Регулаторне комисије.

Члан 23.

(1) Предсједник или члан Регулаторне комисије може бити разријешен дужности ако је:

- а) трајно спријечен да обавља функцију из здравствених или других разлога,
- б) био неоправдано одсутан више од три узастопна сасанка Регулаторне комисије,
- в) дао оставку на мјесто предсједника, односно члана Регулаторне комисије и
- г) стекао услове за разрјешење прописане другим законом, односно статутом и етичким кодексом.

(2) Народна скупштина Републике Српске доноси акт о разрјешењу предсједника, односно члана Регулаторне комисије, на приједлог Владе.

(3) Упражњено мјесто предсједника, односно члана Регулаторне комисије попуњава се именовањем другог лица на начин и под условима именовања разријешеног предсједника, односно члана, на преостали период трајања мандата.

Члан 24.

(1) Финансирање рада Регулаторне комисије обезбјеђује се из годишњих накнада од енергетских субјеката, корисника дозволе за обављање једне или више енергетских дјелатности и једнократних накнада за дозволе које издаје.

(2) Буџет Регулаторне комисије усваја Народна скупштина Републике Српске прије почетка буџетске године, на њен приједлог.

(3) На основу усвојеног буџета, Регулаторна комисија доноси одлуку о висини накнада из става 1. овог члана.

Члан 25.

(1) Рјешења и одлуке које доноси Регулаторна комисија у свим поступцима су коначни.

(2) Страна незадовољна одлуком или рјешењем Регулаторне комисије може покренути управни спор код надлежног суда.

(3) Тужба којом се покреће управни спор не одгађа извршење аката из става 1. овог члана.

Члан 26.

Регулаторна комисија је независна и о свом раду подноси извјештај Народној скупштини Републике Српске, најмање једном годишње.

V - ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 27.

(1) Коришћење обновљивих извора енергије и ефикасна когенерација су од општег интереса за Републику Српску.

(2) Коришћењем обновљивих извора енергије и ефикасном когенерацијом обезбјеђује се смањење употребе фосилних горива и негативних утицаја на животну средину, као и ефикасно коришћење енергије, подстиче се развој нових технологија, разноликост извора енергије и повећава сигурност снабдијевања, те дугорочно смањује зависност од увоза енергије.

(3) Влада ће на приједлог Министарства донијети уредбу којом прописује мјере које доприносе остварењу циљева, а који се односе на повећање:

а) укупне производње енергије из обновљивих извора,

б) учешћа потрошње електричне енергије произведене из обновљивих извора и ефикасних когенеративних постројења у укупној потрошњи електричне енергије у Републици Српској и

в) учешћа потрошње биогорива у укупној потрошњи горива за транспорт.

(4) Министарство сваке године анализира остваривање циљева из става 3. овог члана и предлаже нове мјере за њихово постизање, у сарадњи са Регулаторном комисијом.

Члан 28.

(1) Систем подстицања производње енергије коришћењем обновљивих извора енергије и когенерације, начин обезбјеђења и коришћења подстицајних средстава прописује Регулаторна комисија, уз сагласност Владе.

(2) Средства за подстицање производње енергије коришћењем обновљивих извора и когенерације из става 1. овог члана обезбјеђују се кроз тарифу за енергију.

(3) Институционалну структуру за оперативно спровођење система подстицаја одређује и / или успоставља Влада.

Члан 29.

(1) Произвођач електричне енергије може, на власти захтјев, добити сертификат о поријеклу за електричну енергију произведену у производном постројењу које има важећи сертификат (декларацију) када докаже да је у периоду на који се односи сертификат за производно постројење радило тако да испуњава услове и захтјеве прописане за ефикасну когенерацију, односно за производњу електричне енергије из обновљивих извора.

(2) Сертификат (декларацију) за производно постројење може добити произвођач електричне енергије ако то производно постројење производи електричну енергију користећи обновљиве изворе енергије на економски примјерен начин уз заштиту животне средине или у ефикасној когенерацији.

(3) Регулаторна комисија издаје сертификат о поријеклу и сертификат за производно постројења из ст. 1. и 2. овог члана и прописује њихов садржај, као и услове и процедуре издавања.

Члан 30.

Оператери система на чију су мрежу прикључена постројења за производњу електричне енергије за која се издају сертификати о поријеклу достављају Регулаторној комисији све податке у вези са произведеном електричном енергијом за коју Регулаторна комисија издаје сертификате о поријеклу.

VI - ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Члан 31.

(1) Ефикасно коришћење енергије је општи интерес Републике Српске и представља допринос глобалном настојању за смањењем негативних утицаја на животну

срдину и одрживом развоју, те рационалном и економичном коришћењу енергетских ресурса.

(2) Програми унапређивања енергетске ефикасности спроводе се у складу са Енергетском политиком Републике Српске, Стратегијом развоја енергетике и прописима Републике Српске.

(3) Програми унапређивања енергетске ефикасности су интегрални дио Стратегије развоја енергетике и усклађени су са другим програмима одрживог развоја.

(4) Министарство је надлежно за унапређивање енергетске ефикасности кроз свеобухватни оквир мјера за повећање енергетске ефикасности и уштеду енергије.

Члан 32.

Мјере за спровођење енергетске ефикасности из члана 31. став 4. овог закона чине:

а) успостављање повољних услова за инвестирање кроз програме за повећање енергетске ефикасности, путем јавно-приватног партнерства, развоја финансијских кооперација и инвестиционих фондова,

б) обезбјеђење кооперације између потрошача, произвођача и снабдјевача енергијом, као и сектора јавних услуга и јединица локалне самоуправе, ради достизања прописаног нивоа енергетске ефикасности,

в) остваривање задатих нивоа повећања енергетске ефикасности кроз смањење губитака енергије, смањење потрошње енергије увођењем нових технолошких рјешења у различитим секторима (јавни сектор и сектор јавних услуга, грађевинарство, пољопривреда, индустрија, саобраћај и друго),

г) образовање потрошача и подизање свијести потрошача енергије о неопходности смањења потрошње (уштеда) енергије и начинима за смањење потрошње,

д) успостављање система верификације и обавезног обиљежавања уређаја класом енергетског разреда, као и сертификације зграда у погледу њихових енергетских карактеристика,

ђ) доношење прописа за област енергетске ефикасности ради успостављања методологије доказивања ефеката мјера и механизма за повећање енергетске ефикасности и

е) остваривање међународне сарадње на пољу енергетске ефикасности.

Члан 33.

Програме за ефикасно коришћење енергије у складу са Стратегијом развоја енергетике доноси Влада, односно надлежни органи јединица локалне заједнице.

Члан 34.

(1) Субјекти који обављају дјелатности снабдијевања енергијом крајњих купаца морају најмање једном годишње уз рачуне информисати купце о утицају начина коришћења енергије на животну средину и одрживи развој, те на погодан начин образовати и усмјеравати купце да на рационалан и ефикасан начин користе енергију.

(2) Ради стварања услова за рационално и ефикасно коришћење енергије од крајњих купаца обрачун енергије врши се на основу измјерене стварно утрошене енергије.

VII - НАДЗОР И КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 35.

(1) Управни надзор над спровођењем одредби овог закона и прописа донесених на основу њега врши Министарство.

(2) Инспекцијски надзор над спровођењем одредби овог закона врши Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске.

Члан 36.

(1) Новчаном казном од 3.000,00 до 5.000,00 КМ казниће се за прекршај енергетски субјекат који:

а) не достави Министарству податке прописане овим законом (члан 9. став 3.) и

б) не обавјештава купце о кретањима и значају коришћења енергије - енергетска ефикасност (члан 34. став 1.).

(2) За прекршај из става 1. овога члана казниће се одговорно лице енергетског субјекта новчаном казном од 1.000,00 до 2.000,00 КМ.

Члан 37.

(1) Новчаном казном од 5.000,00 до 15.000,00 КМ казниће се за прекршај енергетски субјекат који:

а) енергетску дјелатност која је јавна услуга обавља као тржишну дјелатност (члан 11.) и

б) обавља енергетску дјелатност без дозволе за обављање енергетске дјелатности (члан 12. ст. 1. и 2.).

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице енергетског субјекта новчаном казном од 1.500,00 до 3.000,00 КМ.

VIII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

(1) Услови у вези са обављањем дјелатности у сектору електричне енергије, гаса, нафте и деривата нафте, њихове производње, дистрибуције, транспорта, трговине и безбједности објеката уређују се посебним законима.

(2) Услови производње и дистрибуције топлотне енергије, безбједности енергетских објеката у овој области и статус произвођача и квалификованих произвођача топлотне енергије уређују се посебним прописом.

Члан 39.

У року од шест мјесеци од ступања на снагу овог закона:

а) Влада ће донијети уредбу о производњи и потрошњи енергије из обновљивих извора и когенерације, из члана 27. став 3. овог закона,

б) министар ће донијети правилник из члана 9. став 3. овог закона и

в) Регулаторна комисија ће донијети правилник о подстицању производње енергије коришћењем обновљивих извора енергије и когенерације из члана 28. став 1. овог закона.

Члан 40.

(1) У року од четири мјесеца од дана ступања на снагу овог закона Влада ће предложити Народној скупштини именовање председника и чланова Регулаторне комисије, у складу са чланом 18. овог закона, осим за члана Регулаторне комисије чији мандат није истекао, а именован је одлуком Народне скупштине у складу са Законом о електричној енергији.

(2) Председник и члан Регулаторне комисије којима је истекао период на који су именовани настављају са радом до именовања нових, а најдуже четири мјесеца од ступања на снагу овог закона.

Члан 41.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске", а примјењиваће се од 1. септембра 2009. године, осим члана 40., који се примјењује од дана ступања на снагу Закона.

Број: 01-794/09
14. маја 2009. године
Бања Лука

Председник
Народне скупштине,
Мр Игор Радојичић, с.р.

989

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О КОМИТЕТУ ЗА
КООРДИНАЦИЈУ НАДЗОРА ФИНАНСИЈСКОГ
СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Проглашавам Закон о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесетој сједници, одржаној 14. маја 2009. године - а Вијеће народа 26. маја 2009. године потврдило да усвојеним Законом о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-519/09
2. јуна 2009. године
Бања Лука

Председник
Републике,
Др Рајко Кузмановић, с.р.

ЗАКОН

О КОМИТЕТУ ЗА КООРДИНАЦИЈУ НАДЗОРА
ФИНАНСИЈСКОГ СЕКТОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се оснивање, начин рада и овлашћења Комитета за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске, као и начин међусобне сарадње и координације Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, Агенције за банкарство Републике Српске и Агенције за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: надзорни органи).

Члан 2.

Циљ овог закона је успостављање и организовање ефикасније сарадње и координације рада надзорних органа финансијског сектора Републике Српске, ради очувања његове ефикасности и стабилности и обезбјеђења заштите права корисника услуга финансијског сектора.

Члан 3.

Заштита права корисника услуга финансијског сектора подразумијева њихово информисање и едукацију, ефикасно обезбјеђење услуга, отклањање уочених неправилности, те предузимање неопходних мјера ради заштите интереса корисника финансијских услуга.

Члан 4.

Овим законом задржавају се постојећа права и одговорности надзорних органа, утврђена посебним законима.

Члан 5.

Међусобна сарадња и координација надзорних органа, предвиђена овим законом, заснива се на континуираној размјени информација, узајамној помоћи и повјерењу, независности у раду и примјени законских прописа којима су утврђена појединачна права и одговорности надзорних органа.

Члан 6.

Координација надзорних органа подразумијева сарадњу у областима које су заједничке за надзорне органе, у границама њиховог овлашћења и дјеловања, и обулата:

а) креирање и спровођење јединствене стратегије и смјерница из области регулисања и надзора финансијског сектора,

б) иницирање усаглашавања прописа са захтјевима тржишта, међународним стандардима и прописима Европске уније,

в) годишње планирање заједничких активности и праћење реализације закључених споразума,

г) идентификовање потенцијалних проблема и уочавање кризних ситуација ради избегавања негативних посљедица,

д) заузимање ставова и предлагање мјера ради јачања и унапређивања надзора финансијског сектора,

ђ) обезбјеђење приступа информацијама и размјена података потребних у поступку спровођења надзора финансијских организација,

е) размјена података у поступку издавања дозвола,

ж) размјена података о чињеницама и догађајима који се односе на повезана лица која могу имати утицај на ситуацију или радњу која је предмет контроле другог надзорног органа,

з) обезбјеђење података потребних за рјешавање појединачних питања и доношење одлука,

и) организовање заједничких контрола,

ј) обезбјеђење и размјена информација о неправилностима утврђеним од надзорног органа у вршењу контроле, ако су уочене неправилности важне за рад других надзорних органа,

к) организовање и обезбјеђење заштите права корисника услуга финансијског сектора и

л) друге заједничке активности које доприносе јачој координацији и спровођењу надзора финансијског сектора.

Члан 7.

(1) Надзорни органи закључују међусобно споразум о сарадњи.

(2) Споразумом о сарадњи надзорни органи детаљно дефинишу метод и садржај заједничке сарадње и дјеловања, прикупљања и размјене података, као и других активности наведених у члану 6. овог закона.

Члан 8.

Комитет за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске (у даљем тексту: Комитет) оснива се ради успостављања потпуне координације рада надзорних органа предвиђене овим законом, доношења јединствене стратегије и смјерница развоја надзора, као и обезбјеђења заштите права корисника услуга финансијског сектора Републике Српске.

Члан 9.

(1) Чланови Комитета су: министар финансија Републике Српске, предсједник Комисије за хартије од вриједности Републике Српске, директор Агенције за банкарство Републике Српске и директор Агенције за осигурање Републике Српске.

(2) Комитет бира предсједавајућег на период од једне године.

(3) Лица из става 1. овог члана именују по једног замјеника члана, који ће присуствовати сједницама Комитета у случају њихове спријечености.

(4) Чланови Комитета за свој рад у Комитету не примају посебну накнаду.

Члан 10.

Комитет је надлежан за:

а) доношење јединствене стратегије и смјерница развоја надзора финансијског сектора и међусобно дјеловања надзорних органа,

б) усвајање годишњег плана заједничке сарадње надзорних органа,

в) праћење и спровођење закључених споразума из члана 7. овог закона,

г) праћење рада Комисије из члана 12. овог закона,

д) усвајање пословника о раду и других аката потребних за функционисање рада Комитета и Комисије,

ђ) доношење одлука о обезбјеђењу средстава за покриће трошкова Комисије,

е) доношење одлука о начину организовања и спровођење заштите права корисника финансијских услуга и

ж) доношење аката и предузимање других активности које доприносе унапређивању координације надзора финансијског сектора.

Члан 11.

(1) Сједница Комитета одржава се најмање једном тромјесечно, а сазива је предсједавајући Комитета.

(2) За одржавање сједнице Комитета и одлучивање потребно је присуство најмање три члана.

Члан 12.

(1) Комитет формира Комисију за сарадњу надзорних органа финансијског сектора (у даљем тексту: Комисија) ради спровођења споразума и реализације задатака Комитета.

(2) Чланове Комисије чине представници које именује Комитет из реда лица запослених у Министарству финансија Републике Српске, Комисији за хартије од вриједности Републике Српске, Агенцији за банкарство Републике Српске и Агенцији за осигурање Републике Српске.

(3) Средства потребна за рад Комисије из става 1. овог члана обезбјеђују надзорни органи из властитих прихода остварених редовним пословањем.

(4) Чланови Комисије за свој рад у Комисији не примају посебну накнаду.

Члан 13.

(1) Ради извршавања задатака и реализације споразума, Комисија из члана 12. овог закона састаје се најмање једном у три мјесеца.

(2) Обавеза сазивања редовних и ванредних заједничких састанака и вођење записника Комисије преноси се на други надзорни орган сваке године. За заказивање ванредног заједничког састанка довољан је захтјев једног представника надзорног органа, упућен надзорном органу који је у том периоду одговоран за сазивање заједничких састанака.

(3) На заједничким састанцима Комисија прати реализацију закључених споразума из члана 6. овог закона, извршење усвојеног плана, спровођење заједничких контрола, те разматра друга заједничка питања која се односе на послове и задатке надзорних органа.

Члан 14.

(1) Након сваког заједничког састанка, Комисија доставља Комитету записник са усвојеним закључцима, као и извјештај о предузетим активностима, оствареним резултатима и другим околностима насталим у периоду од одржавања посљедњег заједничког састанка Комисије.

(2) Комисија из члана 12. овог закона подноси годишњи извјештај о раду Комитету, најкасније у року од три мјесеца по истеку извјештајног периода.

(3) За припрему извјештаја из става 2. овог члана обавезан је надзорни орган одговоран за сазивање заједничких састанака у текућој години.

Члан 15.

(1) Начин рада Комитета и Комисије уређује се пословником о раду, који доноси Комитет.

(2) Пословником о раду из става 1. овог члана утврђује се начин припремања материјала, аката и других докумената, оквирни план заједничких сједница Комитета и Комисије, начин сазивања и одржавања заједничких састанака, начин обезбјеђења средстава за покриће трошкова Комисије и друга питања од значаја за рад.

Члан 16.

Надзорни органи дужни су да у свом годишњем програму рада планирају активности потребне за заједничку сарадњу, обезбиједи кадровске и техничке услове неопходне за потенцијалне заједничке контроле, као и да узму у обзир друге облике сарадње предвиђене закљученим споразумима о сарадњи.

Члан 17.

(1) Сарадња надзорних органа у области размјене података спроводи се кроз редовну размјену података, благовремено информисање о битним питањима, као и припрему и достављање одређених информација и података по појединачном захтјеву надзорног органа.

(2) У споразумима о сарадњи надзорни органи одређују метод редовне размјене података потребних за спровођење ефикасног консолидованог надзора повезаних лица, банкарских групација и других учесника финансијског тржишта.

Члан 18.

(1) Захтјев надзорног органа којим се траже подаци мора бити сачињен у писаној форми, а подаци служити сврси за коју се траже.

(2) Надзорни орган дужан је да обезбиједи тражене податке у року одређеном у захтјеву, а најкасније 15 дана од дана подношења захтјева.

(3) Ако надзорни орган није у могућности да припреми тражене податке у року наведеном у ставу 2. овог члана, обавезан је да у наведеном року информиса надзорни орган који је тражио податке и одреди рок када ће подаци бити припремљени и достављени.

Члан 19.

(1) Када надзорни орган у поступку контроле установи неправилности за које је надлежан други надзорни орган, обавезан је да га о томе обавијести без одгађања. Надзорни орган који је обавијештен мора узети пријаву другог надзорног органа као приоритет.

(2) Када се у поступку спровођења надзора установи да је у контроли потребно учешће и другог надзорног органа, надзорни орган који врши контролу мора без одгађања о томе обавијестити други надзорни орган. Други надзорни орган мора размотрити обавијештење у року од осам дана од пријема и доставити одлуку о сарадњи надзорном органу који врши контролу.

Члан 20.

Надзорни органи, у свом раду и дјеловању, дужни су да у границама својих овлашћења спроводе одлуке и ставове усвојене од Комитета, као и да извршавају план заједничке сарадње надзорних органа.

Члан 21.

(1) Комитет подноси годишњи извјештај Народној скупштини Републике Српске, посредством Владе Републике Српске, најкасније до 30. јуна наредне године.

(2) Годишњи извјештај Комитета садржи извјештај о раду, анализу стања цјелокупног финансијског сектора, са приједлогом мјера и активности за даљи развој и напредак надзора финансијског сектора.

(3) У случају значајнијих промјена околности или наступања поремећаја на финансијском тржишту, Комитет о томе благовремено информиса Владу Републике Српске и Народну скупштину Републике Српске и предлаже мјере за превазилажење таквог стања.

Члан 22.

Комитет одлучује о јавном објављивању појединачних аката донесених у оквиру своје надлежности, као и заједничким саопштењима за јавност.

Члан 23.

Комитет ће донијети пословник о раду у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 24.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-797/09
14. маја 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр Игор Радојичић, с.р.

990

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРЕСТАНКУ ПРИМЈЕНЕ ЗАКОНА О КОРИШЋЕЊУ НАПУШТЕНЕ ИМОВИНЕ

Проглашавам Закон о допунама Закона о престанку примјене Закона о коришћењу напуштене имовине, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесетој сједници, одржаној 14. маја 2009. године - а Вијеће народа 26. маја 2009. године потврдило да усвојеним Законом о допунама Закона о престанку примјене Закона о коришћењу напуштене имовине није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-522/09
2. јуна 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др Рајко Кузмановић, с.р.

ЗАКОН

О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРЕСТАНКУ ПРИМЈЕНЕ ЗАКОНА О КОРИШЋЕЊУ НАПУШТЕНЕ ИМОВИНЕ

Члан 1.

У Закону о престанку примјене Закона о коришћењу напуштене имовине ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/98, 12/99, 31/99, 65/01, 64/02, 39/03 и 96/03) у члану 24а. послје става 1. додају се нови ст. 2. и 3., који гласе:

"Изузетно од става 1. овог члана, ако је потребно извршити рјешење о враћању непокретности, односно стана донесено након правоснажне судске одлуке, којом је ријешено претходно питање ваљаности уговора о замијени стана или уговора о преносу права власништва на непокретности, надлежни орган ће обуставити извршење рјешења уколико страна држава не призна одлуку домаћих судова.

Тражилац извршења рјешења из става 2. овог члана дужан је да, уз захтјев за дозволу извршења, достави доказ да је одлука домаћих судова призната у иностраној држави, те да је у цијелости извршио своју обавезу."

Досадашњи ст. 2, 3, 4, 5, 6. и 7. постају ст. 4, 5, 6, 7, 8. и 9.

Члан 2.

Овлашћује се Законодавни одбор Народне скупштине Републике Српске да утврди пречишћени текст Закона о престанку примјене Закона о коришћењу напуштене имовине у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-796/09
14. маја 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр Игор Радојичић, с.р.

991

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ**

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о парничном поступку, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесетој сједници, одржаној 14. маја 2009. године - а Вијеће народа 26. маја 2009. године потврдило да усвојеним Законом о измјенама и допунама Закона о парничном поступку није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-523/09
2. јуна 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др **Рајко Кузмановић**, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ**

Члан 1.

У Закону о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07) у члану 1. послје ријечи: "окружни судови" ријеч: "и" замјењује се запетом и додају ријечи: "окружни привредни судови, Виши привредни суд и".

Члан 2.

У члану 13. ст. 2. и 3. бришу се.
Досадашњи став 4. постаје став 2.

Члан 3.

У члану 237. у ставу 1. тачка се замјењује запетом и додају ријечи: "а у привредним споровима у року од 15 дана".

У ставу 2. тачка се замјењује запетом и додају ријечи: "а у привредним споровима 20.000,00 КМ".

Члан 4.

Послје Главе XXIX додаје се нова Глава XXIX.а), која гласи: "ПОСТУПАК У ПРИВРЕДНИМ СПОРОВИМА" и нови чл. 433.а, 433.б, 433.в, 433.г, 433.д, 433.ђ и 433.е, који гласе:

"Члан 433.а

У поступку у привредним споровима примјењују се одредбе овог закона, ако одредбама ове главе није другачије одређено.

Члан 433.б

Правила поступка у привредним споровима примјењују се:

1) у споровима у којима су странке Република Српска, јединица локалне самоуправе, друга правна лица која нису уписана у судски регистар, привредна друштва, као и друга правна или физичка лица која се уписују у одговарајуће регистре;

2) у споровима у којима се појављују правна лица која се финансирају из буџета (Републике или јединице локалне самоуправе), а уписана су у одговарајући судски регистар;

3) у споровима који произлазе из међусобних привредних односа ималаца радњи и других појединаца који у виду регистрованога занимања обављају привредну дјелатност, као и из међусобних привредних односа тих лица и правних лица из тачке 1. овог члана.

Члан 433.в

По пријему тужбе са прилозима тужени је дужан да најкасније у року од 15 дана достави суду писмени одговор на тужбу.

По пријему одговора на тужбу суд ће одлучити да ли ће заказати припремно рочиште или рочиште за главну расправу.

Припремно рочиште суд ће заказати само ако би то, с обзиром на сложеност предмета и друге околности, допринијело бржем и ефикаснијем рјешавању спора.

Припремно рочиште одржаће се, по правилу, најкасније у року од 15 дана од дана пријема у суду писменог одговора на тужбу, односно од дана протеча рока за подношење одговора на тужбу, или ако је тужени поднио противтужбу, у року од 15 дана од дана пријема одговора на противтужбу.

У хитним случајевима суд може одмах по претходном испитивању тужбе заказати припремно рочиште или рочиште за главну расправу.

Члан 433.г

Рочиште за главну расправу ће се одржати најкасније у року од 15 дана од дана пријема одговора на тужбу, односно од дана одржавања припремног рочишта.

Суд је овлашћен да закаже рочиште путем електронске поште.

Члан 433.д

Суд је дужан најкасније три дана прије одржавања рочишта проверити да ли су испуњени услови из члана 111. став 1. овог закона.

Члан 433.ђ

Рочиште за главну расправу не може се одгодити нити одложити на период дужи од 15 дана.

Члан 433.е

Против првостепене пресуде странке могу изјавити жалбу у року од 15 дана на начин и под условима регулисаним у члану 203. став 1. овог закона."

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-798/09
14. маја 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр **Игор Радјичић**, с.р.

992

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СУДСКИМ ТАКСАМА**

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о судским таксама, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесетој сједници, одржаној 14. маја 2009. године - а Вијеће народа 26. маја 2009. године потврдило да усвојеним Законом о измјенама и допунама Закона о судским таксама није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-524/09
2. јуна 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др **Рајко Кузмановић**, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СУДСКИМ ТАКСАМА****Члан 1.**

У Закону о судским таксама ("Службени гласник Републике Српске", број 73/08) у члану 10. послје става 1. додаје се нови став 2., који гласи:

"(2) Такса се не плаћа:

а) на поднеске и одлуке суда у свим судским поступцима у остваривању права и статуса породица погинулих бораца Војске Републике Српске, као и породица, цивилних жртава рата,

б) на поднеске и одлуке суда којим ратни војни инвалиди воде поступак за остваривање права из борачко-инвалидске заштите и

в) на поднеске којим се тражи издавање увјерења и на увјерење ради остваривања права из здравственог и пензијско-инвалидског осигурања и увјерења потребног за заснивање радног односа."

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

Члан 2.

У Таксеној тарифи I - Парнични и извршни поступак у Тарифном броју 1. у тачки 7. ријечи: "за одговор на тужбу" и тачка 13. бришу се.

Досадашање т. 14, 15. и 16. постају т. 13, 14. и 15.

Члан 3.

У Таксеној тарифи III - Земљишно-књижни поступак у Тарифном броју 14. у тачки 2. у подтачки 3) број: "0.2" замјењује се бројем: "0.1", а у подтачки 5) број: "100.000" замјењује се бројем: "50.000".

Послије тачке 2. додаје се нова тачка 3., која гласи:

"3. Од плаћања таксе из тачке 2. овог тарифног броја ослобођени су привредни субјекти (привредна друштва)."

Члан 4.

У Таксеној тарифи VII - Посебни случајеви у Тарифном броју 24. тачка 3. брише се.

Досадашње т. 4. и 5. постају т. 3. и 4.

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-799/09
14. маја 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр **Игор Радојичић**, с.р.

993

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

994

На основу члана 105. Закона о високом образовању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 85/06 и 30/07) и члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на сједници од 11. јуна 2009. године, д о н и ј е л а ј е

О Д Л У К У**О БРОЈУ СТУДЕНАТА КОЈИ СЕ УПИСУЈУ У ПРВУ ГОДИНУ ПРВОГ ЦИКЛУСА СТУДИЈА У ШКОЛСКОЈ 2009/10. ГОДИНИ НА ЈАВНИМ ВИСОКОШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА****I**

У прву годину првог циклуса студија у школској 2009/10. години на јавне високошколске установе у Републици Српској предлаже се упис 6542 студента, и то:

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА ЗАКОНА О ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА НАКНАДУ МАТЕРИЈАЛНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ НАСТАЛЕ У ПЕРИОДУ РАТНИХ ДЕЈСТАВА ОД 20. МАЈА 1992. ДО 19. ЈУНА 1996. ГОДИНЕ**

Проглашавам Закон о измјенама Закона о остваривању права на накнаду материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесетој сједници, одржаној 14. маја 2009. године - а Вијеће народа 26. маја 2009. године потврдило да усвојеним Законом о измјенама Закона о остваривању права на накнаду материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-518/09
2. јуна 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др **Рајко Кузмановић**, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЈЕНАМА ЗАКОНА О ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА НА НАКНАДУ МАТЕРИЈАЛНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ШТЕТЕ НАСТАЛЕ У ПЕРИОДУ РАТНИХ ДЕЈСТАВА ОД 20. МАЈА 1992. ДО 19. ЈУНА 1996. ГОДИНЕ****Члан 1.**

У Закону о остваривању права на накнаду материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године ("Службени гласник Републике Српске", бр. 103/05 и 1/09) у члану 2. у ставу 4. ријечи: "чланом 20." замјењују се ријечју: "одредбама".

Члан 2.

У члану 3. у ставу 2. ријечи: "чланом 20." замјењују се ријечју: "одредбама".

Члан 3.

У члану 20. у ставу 1. ријечи: "чл. 20. и 21." замјењују се ријечју: "одредбама".

У истом члану у ставу 2. ријечи: "чланом 22а." замјењују се ријечју: "одредбама".

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-793/09
14. маја 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр **Игор Радојичић**, с.р.

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

Р. бр.	Организациона јединица	Студијски програми	Редовни студиј			
			Буџет	Су-фин.	Страни држав.	Укупно
1.	Академија умјетности	Музичка умјетност	30	30	5	65
		Ликовна умјетност	5	10	5	20
		Драмска умјетност	15	15	5	35
2.	Архитектонско-грађевински факултет	Архитектура	50	10		60
		Грађевинарство	50	10		60
		Геодезија	50	0		50
3.	Економски факултет	Економија	100	200		300
4.	Електротехнички факултет	Рачунарство и информатика	115	0		115
		Електротехника и телекомуникације	115	0		115
		Електроенерг. и индуст. системи	100	0		100
5.	Машински факултет	Производно машинство	90	0		90
		Енерг. и саобраћајно машинство	90	0		90
		Мехатроника	60	0		60
		Индустријско инж. и менаџмент	60	0		60
		Заштита на раду	50	0		50
6.	Медицински факултет	Медицина	50	30	10	90
		Фармација	25	25	10	60
		Стоматологија	20	20	10	50
		Здравствена нега	30	30		60
7.	Правни факултет	Право	100	250	10	360
8.	Пољопривредни факултет	Анимална производња	30	20		50
		Биљна производња	60	30		90
		Аграрна економија и рурални развој	25	25		50
9.	Природно-математички факултет	Географија	0	30		30
		Хемија	30	30		60
		Физика	40	0		40
		Биологија	30	30		60
		Математика и информатика	100	0		100
		Екологија и заштита животне средине	30	10		40
		Просторно планирање	30	10		40
10.	Технолошки факултет	Хемијске технологије	30	10		40
		Биотехнолошко прехрамбени	50	10		60
		Текстилно инжењерство	30	10		40
11.	Рударски факултет	Рударски	30	20		50
12.	Факултет физичког васпитања и спорта	Општи - наставнички	0	40		40
		Спорт	0	40		40
13.	Шумарски факултет	Шумарство	65	15		80
14.	Факултет политичких наука	Политичке науке	25	20	5	50
		Социјални рад	25	20	5	50
		Журналистика	15	30	5	50
		Социологија	15	20	5	40
15.	Филозофски факултет	Предшколско васпитање	30	15	5	50
		Педагогија	20	30	5	55
		Психологија	20	25	5	50
		Историја	30	10	5	45
		Учитељски студиј	40	65	5	110
		Филозофија	20	15	5	40
16.	Филолошки факултет	Италијански језик и књижевност и српски језик и књижевност	20	30	5	55
		Њемачки језик и књижевност	20	30	5	55
		Енглески језик и књижевност	20	30	5	55
		Српски језик и књижевност	30	20	5	55
		Француски језик и књижевност	20	20	5	45
УКУПНО			2135	1340	130	3605

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Р. бр.	Организациона јединица	Студијски програми	Редовни студиј			
			Буџет	Су-фин.	Страни држав.	Укупно
1.	Електротехнички факултет Источно Сарајево	Аутоматика и електроника	50	0		50
		Електроенергетика	50	0		50
		Рачунарство и информатика	50	0		50
2.	Академија ликовних умјетности Требиње	Ликовна умјетност	5	10	5	20
3.	Економски факултет Брчко	Економија	100	100		200
4.	Економски факултет Источно Сарајево	Економија	100	150		250
5.	Машински факултет Источно Сарајево	Машинство	120	0		120
6.	Медицински факултет Фоча	Медицина	50	30		80
		Здравствена њега	30	10		40
		Специјална едукација и рехабилитација	25	10		35
		Стоматологија	20	20		40
7.	Пољопривредни факултет Источно Сарајево	Пољопривреда	50	25		75
8.	Правни факултет Источно Сарајево	Право	100	150		250
9.	Технолошки факултет Зворник	Студијски програм хемијског инжењерства и технологије	75	30		105
10.	Педагошки факултет Бијељина	Разредна настава	50	70		120
		Предшколско васпитање	40	40		80
11.	Факултет физичке културе Источно Сарајево	Физичко васпитање	0	40	10	50
		Спорт	0	40	10	50
12.	Факултет за производњу и менаџмент Требиње	Индустријски менаџмент	20	15		35
13.	Музичка академија Источно Сарајево	Вокално-инструментални	14	23		37
		Музичко-педагошко-теоријски	15	15		30
14.	Факултет спољне трговине Бијељина	Пословна економија	45	125		170
15.	Саобраћајни факултет Добој	Саобраћај	90	110		200
16.	Филозофски факултет Источно Сарајево	Филозофија	15	15		30
		Социологија	15	15		30
		Педагогија	15	15		30
		Новинарство	15	30		45
		Српски језик и књижевност	30	10		40
		Разредна настава	40	30		70
		Општа књижевност и библиотекарство	20	10		30
		Енглески језик и књижевност	25	25		50
		Психологија	15	20		35
		Географија	0	30		30
		Математика и физика	20	0		20
		Математика и рачунарство	50	0		50
Историја	20	10		30		
17.	Православни богословски факултет		60	60		120
УКУПНО			1439	1283	25	2747

ВИСОКА МЕДИЦИНСКА ШКОЛА У ПРИЈЕДОРУ

Р. бр.	Студијски програми	Редовни студиј		
		Буџет	Суфин.	Укупно
1.	Здравствена њега	10	20	30
2.	Физиотерапија	10	20	30
3.	Санитарно инжењерство	10	20	30
4.	Медицинско-лабораторијско инжењерство	10	20	30
УКУПНО		40	80	120

ВИСОКА ШКОЛА ЗА ТУРИЗАМ И ХОТЕЛИЈЕРСТВО У ТРЕБИЊУ

Р. бр.	Студијски програм	Редовни студиј		
		Буџет	Суфин.	Укупно
1.	Туризам и хотелијерство	50	20	70
	У К У П Н О	50	20	70

II

У складу са потребама тржишта рада, дефицитарна занимања су: професор математике, професор физике, професор информатике, дипломирани инжењер машинства, дипломирани инжењер електротехнике и дипломирани инжењер геодезије.

III

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 04/1-012-2-1094/09
11. јуна 2009. године
Бања Лука

Предсједник
Владе,
Милорад Додик, с.р.

995

На основу чл. 10. и 11. Закона о регистру финансијских извјештаја Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 96/05), члана 69. ст. 1. и 3. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08 и 11/09), министар финансија доноси

НАРЕДБУ

**О ПРЕДАЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ОПШТЕ
НАМЈЕНЕ САЧИЊЕНИХ ЗА ОБРАЧУНСКИ ПЕРИОД
ОД 1. ЈАНУАРА ДО 30. ЈУНА 2009. ГОДИНЕ**

1. Обвезници предаје финансијских извјештаја у Регистар финансијских извјештаја (у даљем тексту: Регистар) дефинисани су чланом 10. Закона о регистру финансијских извјештаја Републике Српске (у даљем тексту: Закон).

2. Финансијске извјештаје опште намјене за обрачунски период од 1. јануара до 30. јуна 2009. године обавезно припремају и предају емитенти хартија од вриједности, дефинисани Правилником о извјештавању и објављивању информација од стране емитената хартија од вриједности које су предмет јавне понуде (“Службени гласник Републике Српске”, број 89/07) као и обвезници дефинисани Правилником о извјештавању и објављивању информација о пословању са хартијама од вриједности (“Службени гласник Републике Српске”, број 123/08).

3. Свим осталим правним лицима, а посебно оним која се у складу са чланом 5. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске разврставају у средња и велика, сугерише се да финансијске извјештаје из тачке 2. ове наредбе предају у Регистар.

4. Финансијске извјештаје опште намјене из т. 2. и 3. ове наредбе чини комплетан сет финансијских извјештаја који, у смислу одредаба МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја, обухвата:

- Биланс стања,
- Биланс успјеха,
- Извјештај о промјенама у капиталу,
- Биланс токова готовине и

- Напомене уз финансијске извјештаје.

5. Финансијски извјештаји из тачке 4. ове наредбе предају се Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге а. д. Бања Лука (у даљем тексту: Агенција), према мјесту сједишта подносиоца извјештаја, у року из члана 11. Закона, на прописаним обрасцима објављеним у “Службеном гласнику Републике Српске”.

6. Уз финансијске извјештаје из тачке 4. ове наредбе, обвезници предаје финансијских извјештаја предају и Додатни рачуноводствени извјештај - Анекс, сачињен у складу са Правилником о додатном рачуноводственом извјештају - Анексу (“Службени гласник Републике Српске”, број 9/08).

7. Напомене уз финансијске извјештаје презентују се у форми и са садржајем који су припремљени у складу са захтјевима МРС 1 или МРС 34 - Периодични финансијски извјештаји, као и других релевантних рачуноводствених стандарда, дефинисаних у Закону о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

8. Предузетници који су пословне промјене у 2009. години, осим кроз књиге и евиденције прописане Правилником о примјени Закона о порезу на доходак (“Службени гласник Републике Српске”, број 127/08), паралелно евидентирали према правилима двојног књиговодства, на обрачунском основу рачуноводства, у Регистар могу да предају Биланс стања и Биланс успјеха, припремљене на обрасцима прописаним Правилником о обрасцима Биланса стања и Биланса успјеха за предузећа и задруге, друга правна лица и предузетнике који воде двојно књиговодство (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 120/06 и 1/08).

9. Задужује се Агенција да у року од 30 дана од истека рока за предају финансијских извјештаја опште намјене из тачке 4. ове наредбе Министарству финансија достави податке о обвезницима који су своје финансијске извјештаје предали у Регистар.

10. Ова наредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 06.15/020-546/09
25. маја 2009. године
Бања Лука

Министар,
Александар Џомбић, с.р.

САДРЖАЈ

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	993	Закон о измјенама Закона о остваривању права на накнаду материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава од 20. маја 1992. до 19. јуна 1996. године	20
987	Закон о храни		1
988	Закон о енергетици		11
989	Закон о Комитету за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске	ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	
990	Закон о допунама Закона о престанку примјене Закона о коришћењу напуштене имовине	994	Одлука о броју студената који се уписују у прву годину првог циклуса студија у школској 2009/10. години на јавним високошколским установама
991	Закон о измјенама и допунама Закона о парничном поступку		20
992	Закон о измјенама и допунама Закона о судским таксама	МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА	
		995	Наредба о предаји финансијских извјештаја опште намјене сачињених за обрачунски период од 1. јануара до 30. јуна 2009. године
			23
		ОГЛАСНИ ДИО	16 страна

Наручилац:
(назив, адреса, телефон)

Матични број _____

ПДВ обвезник ДА НЕ

ИБ (УИО) _____

Жиро-рачун _____

Претплатнички број _____

Добављач:

**ЈУ СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Вељка Млађеновића бб, Бања Лука

Матични број 1854798

ЈИБ 4400929270005

ИБ (УИО) 400929270005

жиро-рачуни: 551-001-00029639-61

562-099-00004292-34

567-162-10000010-81

571-010-00001043-39

НАРУЦБЕНИЦА број _____

Овим неопозиво наручујемо _____ комплет-а књиге Николе Кољевића **“Стварање Републике Српске”** по цијени од **66,00 КМ** са урачунатим ПДВ, ћирилично или / и латинично издање (заокружити).

Доказ о уплати са наруцбеницом доставити на адресу добављача или факсом на број 051/456-341 и 456-349.

У прилогу наруцбенице доставити копију ИБ (УИО) за купце који раније нису доставили ИБ (УИО), а за оне купце који нису ПДВ обвезници у рубрици ПДВ обвезник - обавезно заокружити НЕ.

М.п. и потпис

У _____ 200__ године
